

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

SOCIÁLNÍ SÍŤ – POMOC NEBO PROBLÉM?!

Autor práce: Zbyněk Vaňous, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: RNDr. Růžena Ferebauerová

Katedra: : Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2020

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Zbyněk Vaňous, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: „Sociální síť – pomoc nebo problém?“

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: „Social network – help or problem?“

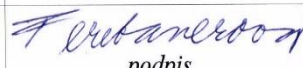
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Růžena Ferebauerová

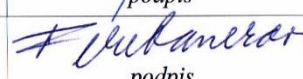
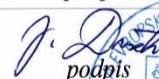
Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): Říjen 2019

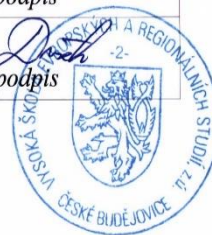
Cíl bakalářské práce:

Cílem teoretické části je jednak představit sociální síť jako takové, stručně vyložit jejich vývoj a nastínit jejich přínosy pro společnost a zároveň varovat před problémy, které je provázejí. Cílem praktické části pak bude pokusit se dojít k jednoznačnému závěru, zda jsou sociální síť přínosem či problémem pro současnou společnost.

Student: Zbyněk Vaňous, DiS.	15.11.19 datum	 podpis
Vedoucí práce: RNDr. Růžena Ferebauerová	25.10.19 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	11.11.19 datum	 podpis
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	13.11.19 datum	 podpis
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	13.11.2019 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce – v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS a v tištěné podobě knihovnou VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

Poděkování:

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucí práce paní RNDr. Růženě Ferebauerové za vřelý přístup, odbornou pomoc, trpělivost a rady při vypracovávání této práce.

ABSTRAKT

VAŇOUS, Z. Sociální síť – pomoc nebo problém?! : bakalářská práce. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú., 2020. 57 s. Vedoucí bakalářské práce : RNDr. Růžena Ferebauerová

Klíčová slova: sociální síť, problematika, kyberkriminalita,

Práce analyzuje a shrnuje pojem a funkci sociálních sítí, zda je rozvoj této technologie přínosem či nikoliv. Práce se zabývá nejčastějšími a největšími problémy dnešní doby, které s sebou sociální síť přináší. Těmi jsou především narůstající kriminalita, neosobní jednání a trávení volného času u počítače či s mobilním telefonem v ruce. Definiuje pojem sociální síť, jakým způsobem se dá využívat v běžném životě a v pracovní sféře, ale jak ji lze i relativně jednoduše zneužít a jak se proti takovému zneužití bránit či mu předcházet. Při psaní této práce se autor zamýšlí nad tím, jak sociální síť působí na člověka jako takového, jak ovlivňují jeho mysl a osobnost. Pokusil se objektivně a jednomyslně posoudit, zda jsou sociální síť, které nám současná doba a technický pokrok přinesly, přínosem či problémem pro jedince a společnost jako takovou a zda nám život usnadňují či komplikují. A zároveň se snažil poukázat a to, že na tyto otázky nelze odpovědět se jednoznačným závěr, že je na každém jednotlivci, jak hluboce bude sociální síť využívat, jak dalece „usnadní“ ostatním uživatelům přístup ke svým osobním údajům a jak bude opatrný a bude chránit sebe sama. V rámci práce poukazuje i na to, že četnost a způsob využívání sociálních sítí se liší v závislosti na věku uživatele, na jeho pohlaví a samozřejmě na jeho intelektu. To, zda jsou sociální síť pomoc či problém se snažil analyzovat pomocí dotazníkového šetření. .

ABSTRACT

VAŇOUS, Z. Social network – help or problem?! : bachelor paperwork . Czech Budweis : University of European and regional studies , d. r., 2020. 57 pgs. Paperwork leader : RNDr. Růžena Ferebauerová

Keywords: social networks, issues, cybercrime,

The thesis analyzes and summarizes the concept and function of social networks, whether the development of this technology is beneficial or not. The work deals with the most common and biggest problems of our time, which are brought by social networks. These are, in particular, increasing crime, impersonal behavior and leisure time at a computer or mobile phone. Defines the term social network, how it can be used in everyday life and in the working world, but how it can be relatively easily misused and how to prevent or prevent abuse. When writing this work, author was thinking about how social networks affect people as such, how they affect their mind and personality. He has tried to objectively and unanimously assess whether the social networks that the present time and technical progress have brought us a benefit or a problem for the individual and society as such, and whether they make life easier or more complicated. At the same time, He has tried to point out that these questions cannot be answered with the unequivocal conclusion that it is up to each individual to determine how deeply social networks will be used, how much 'facilitates' other users' access to their personal data, protect yourself. In this work He also point out that the frequency and way of using social networks varies depending on the age of the user, his / her sex and, of course, his / her intellect. He tried to analyze whether social networks are a help or a problem using questionnaire research. .

OBSAH

Úvod.....	7
1 Cíl a metodika.....	9
2 Co je sociální síť.....	10
3 Vznik a vývoj sociálních sítí.....	12
3.1 Facebook.....	13
3.2 Marketplace.....	14
3.3 Twitter.....	15
3.4 YouTube.....	15
3.5 LinkedIn.....	15
3.6 Google+.....	16
3.7 Instagram.....	16
3.8 Pinterest.....	16
3.9 Lidé.cz.....	17
3.10 Líbímseti.cz.....	17
3.11 Spolužáci.....	18
4 Sociální sítě a jejich vliv na svět.....	19
4.1 Pozitivní vlivy.....	19
4.2 Negativní vlivy.....	22
Delikty, kde jsou počítač, data, programy a informační zařízení cílem útoku.....	28
5 Využití sociálních sítí ve firemní a podnikové sféře.....	35
5.1 Využití v podnikání- reklama na sociálních sítích.....	35
5.2 Personální oddělení.....	36
5.3 Nákupní řetězec.....	36
5.4 Prodej zboží.....	36
6 Anonymita, programy a aplikace k zamezení identity uživatele.....	37
6.1 Identifikační technologie.....	37
6.2 Soukromí podporující technologie.....	38
7 Jak se chránit.....	40
8 Problematika sociálních sítí ve filmu.....	41
9 Dotazníkové šetření.....	43
Závěr.....	45

Úvod

Když ve 30. letech 20. století vznikaly první počítače, jen stěží si někdo mohl v té době představit, jak velký pokrok za tak krátkou chvíli takový objev udělá. Prakticky během několika desetiletí se počítače a počítačové systémy staly nepostradatelnou součástí běžného lidského života a život bez nich si asi už nedokáže nikdo představit. Prostředí počítačových systémů však s sebou přineslo nová rizika, která v určitých situacích mohou přerůst až v hrozby. Součástí počítačových systémů (hardware) jsou, jak jistě každý ví, také nejrůznější programy a aplikace (software). Každý program a každá aplikace má svou specifickou funkci a přináší jiné tzv. počítačové prostředí, ve kterém probíhá tok informací. Takový tzv. tok informací neboli zjednodušeně výměna dat vytváří například internetové připojení tj. síť počítačů, které spolu pomocí protokolů dokážou vzájemně komunikovat. Je však rozdíl mezi připojením k internetu a přístupem k internetu.

Uživatel připojený k internetu je jeho součástí. Má svoji síťovou adresu a v době, kdy je připojen, s ním může kdokoli komunikovat. Je tedy pro všechny další uživatele, kteří znají jeho síťovou adresu, dostupný.⁹

Přístup k internetu znamená pouze tolik, že uživatel má přístup k jinému počítači, jenž je k internetu připojen. Tento počítač mu pak zprostředkovává služby sítě internet

a pro ostatní uživatele internetu je tak vidět právě on. Uživatel nemá síťovou adresu, pomocí níž by s ním mohli ostatní komunikovat. Je tedy svým způsobem anonymní.⁹

S dynamickým rozvojem internetu vznikl zároveň tzv. digitální svět, který ve svém počátku přinesl obrovské a do té doby nepoznané možnosti. Součástí tohoto digitálního světa jsou i tzv. sociální sítě. Tyto nám umožňují prezentování jakéhosi vlastního já, kdy toto nemusí být identické s reálným skutečným obrazem naší osoby či osobnosti. A prostřednictvím tohoto já navštěvovat různé stránky, účastnit se různých komunikací, vstupovat do různých zájmových skupin a sbližovat se s ostatními uživateli. Sociální sítě se samozřejmě, stejně jako internet, postupem času vyvíjejí a jak už to tak bývá, s dobrem přichází i zlo. V případě sociálních sítí lze toto zlo identifikovat jako možnost patologického jednání, které může a ohrožuje bezpečnost každého z nás, naši společnost a může způsobovat obrovské a citelné následky.

Sociální sítě a jejich problematika dle mého názoru jsou zcela jednoznačně největším trendem současnosti a patří již několik let k běžné součásti života každého z nás a troufám si tvrdit, že bude dlouhodobým fenoménem i nadále.

1 Cíl a metodika

Cílem mé bakalářské práce bude jednak představit sociální sítě jako takové, stručně vyložit jejich vývoj a nastínit jejich přínosy pro společnost a zároveň varovat před problémy, které je provázejí. Provést rešerši sociálních sítí, porovnat světlé a stinné stránky a vytvořit tak dokonalé podmínky pro umožnění výstupu, tedy požadovaného výčtu, zda jsou sociální sítě spíše pomocí či problémem. V rámci praktické části bude pomocí dotazníkového šetření stanoven závěr, zda jsou sociální sítě pomoc či problém.

2 Co je sociální síť

„Sociální síť, společenská síť nebo komunitní síť je služba na internetu, která registrovaným členům umožňuje vytvářet si osobní (či firemní) veřejný či částečně veřejný profil, komunikovat spolu, sdílet informace, fotografie, videa, provozovat chat a další aktivity. Někdy se za sociální síť považují i internetová diskusní fóra, kde si uživatelé vyměňují názory a poznatky na vybraná témata (např. těhotenství, automobily, finanční poradenství, rybaření apod.). Komunikace mezi uživateli sociálních sítí může probíhat buď soukromě (mezi dvěma uživateli) nebo hromadně (mezi uživatelem a skupinou s ním propojených dalších uživatelů)¹.

Pojmenování pochází ze sociologického pojmu sociální síť – skupina lidí, která spolu udržuje komunikaci různými prostředky.

Sociální sítě jsou určeny k seznamování a k udržování kontaktů mezi kamarády a známými. Umožňují také rychlou výměnu informací. U většiny sociálních sítí se vámi zveřejněné údaje zobrazují všem vašim kontaktům. Podle nastavení pak také kontaktům vašich kontaktů, všem uživatelům dané služby a v nejhrošším případě všem uživatelům Internetu. Některé sociální sítě však umožňují rozdělení přátel na různé podskupiny, například rodinu a pracovní kolektiv. Na základě toho je pak možné určit, komu se jaká informace zobrazí.²

Sociální sítě však s sebou mimo uspokojování potřeb jejich uživatelům přinášejí také četná rizika.³ Jsou velmi lákavým cílem jak pro klasické hackery, tak pro sociální inženýrství. Jejich databáze obsahují obrovské množství osobních údajů, které jsou lukrativním zbožím zejména pro účely šíření vysoce cílené nevyžádané reklamy, případně pro vytvoření sociologické analýzy, taktéž využitelné pro marketing. Pokud má sociální síť svoje rozhraní pro programování aplikací (API – Application Programming Interface), umožňující vytváření programovatelných nástaveb, můžeme se často setkat

se zneužitím na první pohled bezpečné aplikace, například hry, k současnému sbírání dat o uživateli a jeho kontaktech. Setkáváme se s vytvářením dalších kanálů pro nevyžádanou reklamu (skupiny nebo stránky na Facebooku, či účty na Twitteru), které lákají uživatele k připojení například populární hláškou z filmu, nabídkou něčeho zdarma

---

¹ JIRÁSEK, P., NOVÁK, L., POŽÁR, J., *Cyber security glossary*, Praha, 2015, s. 107, 122

² KOŽÍŠEK, M., PÍSECKÝ, V., *Bezpečně n@ internetu*, Praha, 2016 s.24

³ GRMES, R. A *Jak si chránit on-line identitu a soukromí* [ONLINE] Praha : Computer World, 2018 [cit. 2019-09-22] Dostupné z: <https://computerworld.cz/securityworld/jak-si-chranit-on-line-identitu-a-soukromi-1-54793>

či aktivaci nové služby, případně vydáváním se za veřejně známou osobnost. Přidání se ke skupině nebo odběru zpráv není nebezpečné v obvyklém slova smyslu, člověk se však dobrovolně vystavuje další možnosti průniku spamu k němu. Sociální sítě jsou však vesměs unikátní systémy, ve kterých neplatí vše univerzálně. Míra spamu tak v dané síti záleží na její koncepci (jak je řešeno sdružování uživatelů a hromadné posílání zpráv) a především na její popularitě, která z ní dělá zajímavý cíl pro tyto manipulace. Přeprodej početných skupin, stránek a účtů na Twitteru s mnoha odebírajícími je zcela běžnou věcí i přes to, že podobné aktivity jsou většinou zakázány v podmínkách užití služby. Vzhledem k tendenci sociálních sítí otevírat se vyhledávačům a přeprodávat výsledky ze svých databází je třeba rozmýšlet si informace, které o sobě poskytujeme. Informace na internetu poskytnutá má zpravidla tendenci na něm již zůstat a tento trend se s větším otevíráním sociálních sítí směrem k vyhledávačům bude pravděpodobně prohlubovat. Ve vztahu k sociálním sítím panuje velká důvěra a zároveň jejich uživatelé často nepovažují za nutné hlídat si svoje soukromí na nich. Některé sociální sítě již dopředu v podmínkách užívání oznamují, že nenesou za vložená data a jejich zcizení žádnou odpovědnost.

Jak ukázal průzkum na stránkách idnes.cz/technet, především mladí uživatelé sociálních sítí v ČR si nedostatečně hlídají své soukromí. „Vystavují se riziku šmírování, a v případě, že zveřejňují citlivé osobní údaje, i vážnějším hrozbám. Plných šedesát procent náhodně vybraných uživatelů Facebooku naletělo na falešný profil neexistující dívky a přidalo si ji mezi přátele. Na neexistujícího mladíka se nachytalo 42 procent. Většina nachytaných pustila vetřelce ke všem datům, které přes Facebook prezentují: soukromé fotografie, fotografie přátel, e-mail, telefon, škola, v několika případech dokonce celou domovní adresu.“⁴

---

⁴ DVORÁK, J. *Jak se bezpečně chovat na internetu*, [ONLINE] Praha : iDNES, 2005 [cit. 2020-01-05] Dostupné z: https://www.idnes.cz/technet/software/jak-se-bezpecne-chovat-na-internetu.A051010_182523_bezpecnost_dvr

3 Vznik a vývoj sociálních sítí

Prakticky lze říci, že vznik „webových“ sociálních sítí se váže už k počátkům samotného internetu, tedy jeho předchůdce ARPANETu. Již mezi lety 1965 – 1972, kdy začaly první pokusy o elektronickou komunikaci mezi více uživateli, a byl doručen první email, se začala utvářet jakási komunita prohlubující své sociální vztahy, tedy **sociální síť**.

Mnoho odborníků, ale označuje za počátek vývoje sociálních sítí spíše rok 1978, kdy byl spuštěn systém BBS (Bulletin Board System). Jednalo se o soubor elektronických nástěnek, kde si uživatelé mohli vyměňovat informace různého, samozřejmě textového, druhu. BBS byl tedy první systém, který uživatelům dovoľoval komunikovat v určité zájmové skupině. Šlo však o velmi pomalý proces, jelikož v jednu chvíli mohl být přihlášen vždy jen jeden uživatel. Tím pádem klasická konverzace o několika pár větách někdy trvala až 24 hodin a více.

Další velký krok kupředu přišel v roce 1988, kdy Jarkko Oikarinen pracující na univerzitě v Oulu vytvořil první IRC (Internet Relay Chat) aplikaci, která se jmenovala OuluBox. Tedy jednu z prvních možností komunikovat v reálném čase po internetu (many to many). Dalo by se tedy říci, že OuluBox dal základ všem chatovacím serverům.

Pokud se však bavíme o moderních sociálních sítích tedy weby, kde registrovaní uživatelé vytváří kvalitu a vlastní obsah, tak první takováto síť vznikla až v roce 1997 pod názvem „sixDegrees.com“.

Tato služba, která měla ve své době milión plně registrovaných uživatelů a přes 100 zaměstnanců, dovoľovala svým uživatelům pomocí vlastních profilů vytvářet okruhy přátel. S těmito přáteli pak uživatelé mohli komunikovat a prohlížet si jejich profily. Tvůrci „sixDegrees.com“ označovali stránku jako nástroj, který pomůže propojit uživatele internetu. I když sociální síť „sixDegrees“ přilákala mnoho uživatelů, stala se finančně neúnosným byznysem, a tak v roce 2001 musela být odpojena. Dalšími sociálními sítěmi navazující na „sixdegrees.com“ byly „Friendster“ (2002) a „MySpyce“ (2003).⁵

Nejznámější zahraniční sociální síť dnešní doby:

Facebook, Twitter, YouTube, LinkedIn, Google+, Instagram, Pinterest

---

⁵ *Sociální síť a jejich vývoj – pohled do historie*, [ONLINE] Praha : Objevit, 2013. [cit. 2019-10-21]
Dostupné z: <https://www.objevit.cz/socialni-site-vyvoj-pohled-do-historie-t22280>

Nejznámější české sociální sítě:

Lidé.cz, Líbímseti.cz, Spolužáci.cz (kvůli GDPR byl provoz této stránky ukončen)

3.1 Facebook

Spolu s příchodem internetu se mění povaha sociálních vazeb a interakcí . Objevují se nové způsoby, jak se sociální kontakty utvářejí, nové prostory, kde se udržují, a nástroje, jakými spolu lidé komunikují. Příkladem nové podoby vazeb mohou být internetové sociální sítě – tato kniha se snaží odpovědět na otázku, proč jsou sociální sítě, a konkrétně nejoblíbenější z nich, Facebook, tolik využívané.⁶

Největší sociální síť současnosti má dnes okolo 2,3 miliardy aktivních uživatelů a každou vteřinu je založeno 5 nových účtů. Facebook má také zhruba 83 milionů falešných profilů. Pro založení účtu má Facebook pouze dvě podmínky - emailovou adresu a minimální věk 13 let. Emailovou adresu stačí potvrdit v příchozím emailu a ověřit účet pomocí telefonního čísla a následně se může připojovat k různým sociálním skupinám a získávat nové přátele. Profily ostatních zúčastněných jsou zveřejňovány na základě vzájemného souhlasu. Jsou umožněny i různé formy komunikace, od předávání zpráv až po diskusní fóra. Facebook nabízí sdílení statusů (konkrétně Informace o konkrétním uživateli – např. jak se má či cítí, kde se nachází atp.). Příkládat je možné také videa, obrázky či odkazy. Základem celého projektu je zeď, na které se zobrazují informace o tom, co dělají vaši přátelé. Síť není nijak tematicky vyhraněná a slouží především k neformální komunikaci a zábavě. Velký význam zde mají také hry, do kterých se zapojují milióny uživatelů.⁷

Facebook založil v roce 2004 student počítačového programování Mark Zuckerberg společně s Dustinem Moskovitzem, Chrisem Hughesem a Eduardem Saverinem. Původní verze sloužila jen ke komunikaci mezi studenty Harvardské univerzity pod názvem Thefacebook.com. Následně byl ale systém využíván studenty ostatních univerzit v USA a postupně byl otevřen pro všechny uživatele s e-mailovou adresou (2006) v Česku.⁸

---

⁶ SCOTT, J., *Social Network Analysis*, SAGE publications, 2017, s.109-111

⁷ KOŽÍŠEK, M., PÍSECKÝ, V., *Bezpečně n@ internetu*, Praha, 2016, s.26

⁸ PRINCLÍK, J. Mgr., *Facebook a jeho stručná historie*, [ONLINE]Praha : proExperty 2014 [cit. 2019-10-12] Dostupné z:

<http://www.proexperty.cz/web-2-0/socialni-site/105-5-1-facebook-a-jeho-strucna-historie>

Aktivita na Facebooku

V pátrání po facebookové (ne)závislosti bychom si mohli říci, že klíčem k vyřešení tohoto problému je poznat, jaké aktivity dělají uživatelé na Facebooku. Tímto směrem se při pátrání po facebookové (ne)závislosti vydávají zejména kvantitativní výzkumy. V jejich podání je možné důvod zůstávání na Facebooku odhalit dotázaním se na převažující facebookovou aktivitu. Tento přístup je omezený právě v tom, že nenabízí širší souvislosti, ve kterých se aktivity odehrávají a jaký význam jim konkrétní uživatelé přisuzují. Motivace zůstat a být aktivní na Facebooku je mnohdy složitější, komplexnější. Je těžké zodpovědět otázky typu proč ty samé charakteristiky či možnosti Facebooku vedou u někoho k setrvání, u druhého nejsou dostatečným lákadlem, aby na facebooku dále působil. I přes to tyto výzkumy mnohé napovídají. Ony totiž ty nejběžnější facebookové aktivity nejsou aktivitami osamocenými, nýbrž se vážou na ostatní uživatele. Facebook je jimi nejvíce využíván pro kontakt se svým okolím, který je v současné době dost často preferován před fyzickým, k různé inzerci a také jako zdroj informací a to jak pro soukromé tak i pro firemní účely.

3.2 Marketplace

V polovině srpna 2017 spustil Facebook prodejní portál „Marketplace“ nově v 17-ti zemích, v Evropě mimo jiné i v České republice, Maďarsku, Rakousku, Francii, Německu a Itálii. Podle serveru „aktualne.cz“ je záměrem firmy získat informace o nákupním chování lidí a ty pak zužitkovat v cílení reklamy. Několik měsíců před spuštěním Marketplace v Česku zavedl Facebook možnost placení přes Messenger. Podle analytiků bylo důvodem zavedení těchto plateb získání většího přehledu o chování svých uživatelů. Do této doby se na sociální síti facebook dalo obchodovat pouze v soukromých skupinách tvořených přímo uživateli Facebooku (lokální bazary a poptávka fyzických osob). S obchodováním na Facebooku je spojena vlna krádeží, které se řeší zdlouhavým procesem a často bez takového výsledku který by byl adekvátní.⁹

---

⁹ SCOTT, J., *Social Network Analysis*, SAGE publications, 2017 s.112-116

3.3 Twitter

Byl založený v roce 2006, aktuálně má asi 200 miliónů uživatelů. Jde o službu, která umožňuje uživatelům posílat a číst příspěvky zaslané jinými uživateli tzv. tweety. Jedná se o textové příspěvky dlouhé nejvýše 140 znaků (nově je možné přikládat také obrázky), které se zobrazují na uživatelské profilové stránce a na stránkách jeho odběratelů (followers). Twitter je silně spojený s mobilní platformou a je možné na něm najít nejaktuálnější zprávy ze světa. Je podstatně rychlejší než renomované agentury. Registrace na twitteru je při tom velmi jednoduchá - stačí zadat celé jméno, uživatelské jméno, heslo a emailovou adresu, na kterou vám přijde potvrzení o registraci.¹⁰

3.4 YouTube

Je největší internetový server pro sdílení video souborů. Byl založen v únoru 2005 zaměstnanci společnosti Paypal – Chad Hurley a Jawed Karim. V listopadu 2006 byl pak zakoupen společností Google, která nyní provozuje tuto stránku jako dceřinou společnost, přičemž uživatelské účty mezi těmito společnostmi jsou propojené.

YouTube povoluje svým uživatelům nahrát videa, zhlédnout je, hodnotit, sdílet a komentovat. Na YouTube jsou dostupné videoklipy, TV klipy, hudební videa, trailery k filmům a další jako například video-blogy, krátká originální videa, nebo vzdělávací videa. Od 9. 10. 2008 má YouTube i české rozhraní.¹¹

3.5 LinkedIn

Další zajímavou sociální sítí je „LinkedIn“, který je určený pro budování profesní kariéry. Uživatelé zde mohou zveřejňovat své životopisy, navzájem se doporučovat a získávat reference. Mimo to jsou k dispozici také běžné diskuse či e-mailové korespondence. Také je možné tvořit zájmové skupiny, ve kterých probíhá výměna názorů či novinek z oboru. Základní profil, který je pro běžného uživatele zcela dostačující, je zdarma, doplňkové funkce jsou pouze placené.¹²

---

¹⁰ SCOTT, J., *Social Network Analysis*, SAGE publications, 2017s.116-119

¹¹ SCOTT, J., *Social Network Analysis*, SAGE publications, 2017s.120-122

¹² SCOTT, J., *Social Network Analysis*, SAGE publications, 2017, s.123-125

3.6 Google+

Nejrychleji rostoucí sociální síť má asi 90 miliónů uživatelů (leden 2012) a umožňuje sdílení fotografií, videí, textu, odkazů či hraní her. Je silně integrovaná do dalších služeb Google a propojená s mobilními telefony využívajícími Android. Má stále spíše formálnější a odbornější charakter a není tak osobní. Funkčně se nachází někde mezi Facebookem a Twitterem.¹³

3.7 Instagram

Je sociální síť ve formě volně dostupné aplikace pro různé mobilní operační systémy, například pro platformu iOS (Apple), Android a Windows, Tizen a další. Svým uživatelům umožňuje sdílení fotografií a videí. K tomu je určena řada filtrů, které lze na pořízenou fotografii aplikovat. Také formát fotografie je odlišný a jako odkaz na fotoaparáty značky Kodak a Polaroid jsou výsledné snímky ve čtvercovém formátu, zatímco kamery zařízení se systémem iOS používají poměr stran 3:2. Aplikace se nesnaží konkurovat jiným sociálním službám, nýbrž umožňuje snadné sdílení fotografií na dalších sociálních sítích, jako jsou Facebook, Twitter, Flickr, případně na publikační službě „Posterous“ a „Tumblr“.¹⁴

3.8 Pinterest

Webová stránka, která svým uživatelům umožňuje zdarma vytvářet tematické kolekce obrázků či fotografií, které najdou online nebo je nahrají z vlastního počítače. Jedná se tedy o službu, která umožňuje online bookmarking (záložkování) obrázků. Takto vytvořené kolekce (či nástěnky) mohou procházet ostatní uživatelé a jednotlivé obrázky z nich komentovat, označovat tlačítkem „Like“ nebo si je rovnou přidat do své vlastní online nástěnky. Zároveň se jedná o sociální síť, jelikož všichni uživatelé spolu mohou interagovat, komunikovat a vytvářet obsah společně. Používání Pinterestu je zcela zdarma, neexistuje ani žádná placená verze. K používání Pinterestu je nutná registrace. Uživatel ji může provést přihlášením pomocí sociálních sítí Facebook nebo Twitter,

---

¹³ SCOTT, J., *Social Network Analysis*, SAGE publications, 2017s.126-127

¹⁴ SCOTT, J., *Social Network Analysis*, SAGE publications, 2017s.111-112

pokud zde má založen účet. Jinak se lze registrovat klasickým způsobem pomocí e-mailové adresy, přičemž kromě ní vloží uživatel své uživatelské jméno, které chce na Pinterestu používat a také heslo, se kterým se bude přihlašovat. Dále uvede své jméno a pohlaví (to však může zůstat nspecifikováno)¹⁵.

3.9 Lidé.cz

Jsou webové stránky provozované portálem „Seznam.cz“ nabízející internetovou seznamku a chat. V minulosti „Seznam.cz“ na stejné adrese provozoval ve spolupráci s webem „PinkNet“ jeden z nejstarších adresářů uživatelů českého internetu pod titulem „Lidé na Síti a jejich @e-mailové adresy“. Uživatelům stránky umožňují vytvořit si vlastní profil, hledat v profilech ostatních (dle orientace, věku a lokality), psát do diskuzí a možnost vytvářet páry k soukromému zasílání zpráv. Na český trh přišel tento web dříve než podobný web „Líbímseti.cz“ či česká lokalizace nadnárodního Facebooku. Na začátku února 2009 mezi českými webovými sociálními sítěmi vedli Spolužáci.cz patřící rovněž společnosti Seznam.cz. „Lidé.cz“ v té době měl dvacetiprocentní podíl na tomto segmentu trhu a Facebook osmiprocentní podíl. Web „Líbímseti.cz“ měl v té době již klesající tendenci.¹⁶

3.10 Líbímseti.cz

Je internetový zábavní portál, který je zaměřen zejména na službu seznamky s ostatními uživateli. Vedle toho nabízí například hodnocení fotografií, diskusní fóra, chat, blogy, horoskopy a vlastní magazín – „Magazin.cz“. Portál je vzdáleně podobný americkému projektu „MySpace“. Největší popularity dosáhl web v roce 2008, kdy činila návštěvnost 270 tisíc unikátních uživatelů denně. V dalších letech popularita klesala hlavně v důsledku nárůstu popularity Facebooku.

Pokud se chce uživatel seznámit, kliknutím myši na příslušné okénko projeví zájem o seznámení se s druhým uživatelem. Ten se o tom dozví po přihlášení do svého vlastního profilu a zájem může buď opřítovat, nebo odmítnout. V případně zájmu obou uživatelů se

---

¹⁵ SCOTT, J., *Social Network Analysis*, SAGE publications, 2017 s.119

¹⁶ KOŽÍŠEK, M., PÍSECKÝ, V., *Bezpečně n@ internetu*, Praha, 2016 , s.25

tento fakt promítne do stránky tzv. hotových párů. Server nabízí i odesílání přímých krátkých vzkazů mezi uživateli.¹⁷

3.11 Spolužáci

Oblíbená česká sociální síť byla založená na vazbách, které vznikají ve škole. Bylo tak možné se zde „setkat“ s bývalými spolužáky, snadno zorganizovat třídní sraz atp. Současně ale sloužil i pro komunikaci aktivních tříd, probíhalo zde sdílení studijních materiálů, starších písemek atp. Provoz stránek byl v roce 2018 ukončen z důvodů nesouladu s GDPR.¹⁸

---

¹⁷ KOŽÍŠEK, M., PÍSECKÝ, V., *Bezpečně n@ internetu*, Praha, 2016 , s.25

¹⁸ KOŽÍŠEK, M., PÍSECKÝ, V., *Bezpečně n@ internetu*, Praha, 2016 , s.25

4 Sociální sítě a jejich vliv na svět

Položím-li si otázku, co v dnešní době má jeden z největších vlivů na každého z nás, musím si odpovědět, že jsou to sociální sítě. Jsme schopni přijímat informace a ty si individuálně vyhodnocovat a utvářet si vlastní názor, avšak to, co nás může kdykoliv ovlivnit i ve chvíli, kdy jsme si zcela jisti, jsou sociální sítě. Jejich vliv je obrovský, a když si myslíme, že nás neovlivňují, tak právě ovlivňují o to více.¹⁹

4.1 Pozitivní vlivy

Jsou vlivy, které na nás svým působením přenášejí pochopení, odpovědnost, chuť pomáhat a nestarat se jen o sebe sama a své blízké.

Podpora celosvětových organizací a jejich kampaní

Díky Facebooku a ostatním sociálním sítím, kde mohou kolovat videa a šíření těchto videí je velmi rychlé i v rámci celého světa se mohou dostat do podvědomí různé akce typu:

Movember bojující za zvýšení povědomí o mužském zdraví a financující pomoc mužům trpícím rakovinou prostaty a varlat. I v Česku teď každý listopad plní fotky pánů, kteří si nechávají růst slušivé knírky.

It Gets Better [bude to lepší] je internetový projekt založený ve Spojených státech Danem a jeho manželem Terry Millerem 21. září 2010, v reakci na sebevraždy teenagerů, kteří byli šikanováni, protože byli homosexuálové, nebo protože je z toho jejich vrstevníci podezírali. Cílem projektu je, aby se zabránilo sebevraždám u LGBT mládeže tím, že budou mít homosexuální dospělá, kteří jim předají zprávu, že život těchto dospívajících selepší. Projekt se rychle rozrostl, během prvního týdne bylo nahráno přes 200 videí a další týden dosáhl Youtube kanál projektu video limitu 650. Projekt je nyní organizován na svých vlastních internetových stránkách *It Gets Better Project* a obsahuje více než 50.000 položek od lidí všech sexuálních orientací, včetně mnoha celebrit. Videá získala více než 50 milionů zhlédnutí.

---

¹⁹ OLŠANSKÝ, B. *Jak sociální sítě změnilly svět*, [ONLINE] Praha : Newsfeed 2015.] [cit. 2020-01-15] Dostupné z: <https://newsfeed.cz/jak-socialni-site-zmenily-svet/>

Kbelíková výzva, v původním anglickém znění známá jako tzv. Ice Bucket Challenge, je společenská aktivita, při které si dotyčný na hlavu vylévá kbelík ledové vody se záměrem zvýšit povědomí o amyotrofické laterální skleróze (ALS) a podpořit její výzkum. Tento ‚virál‘ se začal šířit sociálními sítěmi od poloviny roku 2014. Vyzvaný účastník se musí natočit, jak se polévá ledovou vodou, a následně musí k témuž činu vyzvat jednoho nebo více známých. Výzva by měla být splněna do 24 hodin, v opačném případě by se měl nominovaný „vykoupit“ v podobě daru 100 dolarů organizaci ALS Association. Politím těla ledovou vodou zažije nominovaný krátký šok, který ochromí celé tělo, a tím na krátkou chvíli poskytne příležitost se z části vžít do lidí postižených chorobou ALS. Tahle „ledová švanda“ pomohla celkově vybrat přibližně 220 milionů dolarů (skoro 5,5 miliardy korun), které vystřelily výzkum nemoci raketově vpřed.²⁰

Pomoc při přírodních katastrofách²¹

Dnes miliony lidí na celém světě čelí klimatickým katastrofám. A toto číslo prudce roste. A nikdo s jistotou nemůže říct, co k nám zítra přijde. Hurikány a povodně zasáhly různé oblasti naší planety: USA a Norsko, Belgie a Francii, Španělsko a Portugalsko, Velkou Británii a Irsko, Řecko a Jemen, Indonésii a Vietnam. Z výzkumu společnosti WhoIsHostingThis vyplývá, že více než třetina online populace používá sociální média pro upozornění svých přátel, případně šíření aktuálních informací a nabízení pomoci těm, kteří to potřebují. Svou roli sehrály sociální sítě také při organizaci pomoci při zemětřeseních na:

Haiti 2010 - bylo během zemětřesení druhým největším tématem na Twitteru s více než 2.3 miliony tweetů, které o této katastrofě nějakým způsobem mluvily. Necelých dvě stě tisíc příspěvků navíc obsahovalo číslo, na které bylo možné odeslat dárcovskou SMS. Facebook však nezůstával v pomoci pozadu. Během zemětřesení vzniklo nespočet podpůrných skupin, ta největší měla přes 170 000 členů. Nešlo ale jen o psychickou podporu. CNN uvádí, že sociální média pomohly vybrat přes 8 milionů dolarů.

---

²⁰ OLŠANSKÝ, B. *Jak sociální sítě změnily svět*, [ONLINE] Praha : Newsfeed 2015. [cit. 2020-01-15] Dostupné z: <https://newsfeed.cz/jak-socialni-site-zmenily-svet/>

²¹ ŠOVČÍKOVÁ, I., *Jak pomáhají sociální média při přírodních katastrofách* [ONLINE] Praha : FOCUS 2014 [cit. 2019-11-05] Dostupné z: https://www.focus-age.cz/m-journal/aktuality/infografika--jak-pomahaji-socialni-media-pri-prirodnich-katastrofach_s288x10511.html

V **USA** to dokonce došlo tak daleko, že při zemětřesení ve Virginii 2011 lidé blíže epicentru varovali přes sociální sítě ty, kteří byli dál.

Při bouři Sandy v roce 2012 už Twitter zaplavilo 20 milionů krátkých zpráv. Díky sociálním médiím se tak povedlo vybrat přes 300 milionů dolarů. A to není zrovna zanedbatelná částka.

Zvyšuje se gramotnost²²

Je to možná zvláštní tvrzení, ale lidé nikdy nečetli a nepsali tolik, jak to dělají právě díky tomu, že tráví čas na sociálních sítích. Britská Národní společnost pro gramotnost (National Literacy Trust) prováděla výzkum na 3 tisících dětech a konstatovala jasnou přímou korelaci mezi jejich aktivitou na sociálních sítích a jejich gramotností. A není to jen o gramotnosti – studie prezentovaná ve 119. výroční zprávě American Psychological Association potvrdila, že introvertní adolescenti mohou díky sociálním médiím velmi významně rozvíjet své sociální schopnosti. Prostě se cítí za obrazovkou bezpečněji, tak si zkusí se v komunikaci trošku odvázat. Výraznou roli hrají sociální sítě i v případě světových konfliktů:

Facebook a Twitter samozřejmě nebyly důvodem revolucí, ale byly nenahraditelným prostředkem pro organizaci tak velkých protestujících davů, že dokázaly sesazovat vlády. Twitter dokonce díky svým SMS bránám sloužil protestujícím k informování a probouzení revolučního nadšení, i když se vláda zrovna rozhodla částečně cenzurovat internet. Dle výzkumu Pew Research Center své politické názory na Twitteru sdílí v průměru 34 % uživatelů, ve zmíněných arabských zemích to ale dělá 7 uživatelů z deseti.

V roce **2009** došlo v návaznosti na prezidentské volby k **masivním protestům v Iránu**, při kterých odpůrci nově zvoleného prezidenta Ahmadínežáda využívali sociální sítě Facebook, Twitter i YouTube k organizaci protestů i šíření informací o jejich potlačování, navzdory vládní cenzuře. Amatérský videozáznam smrti studentky Nedy, který se díky internetu a sociálním sítím bleskově rozšířil do celého světa, se stal jedním ze symbolů této neúspěšné revoluce.

Arabské Jaro se označuje vlna protestů, nepokojů, povstání a revolucí, které probíhaly či probíhají ve většině arabských států od konce roku 2010 až do současnosti a

---

²² BOYDOVÁ, D., *Je to složitější*, Praha, 2017, s.211-237

nenahraditelným prostředkem pro organizaci tak velkých protestujících davů, že dokázaly sesazovat vlády, byly právě sociální sítě.

Setkávání lidí, navazování vztahů

Na sociálních sítích se lidé snadno seznamují, využívají navrhování událostí, které sdílí ostatní lidé, ať už jsou to jejich přátelé nebo přátelé jejich přátel. Setkávání a seznamování se stává pro každého daleko jednodušším než kdy dříve.

4.2 Negativní vlivy²³

Stejně jako pozitivních, i negativních vlivů v souvislosti se sociálními sítěmi je četné množství. Vyskytují se, ačkoliv nejsou žádoucí. Mnohdy jsou však abstraktně řečeno viditelné, očekávatelné a avizované, mnohdy jsou však zcela latentní. Mezi nejzásadnější patří:

- Kyberkriminalita
- Ovlivňování veřejného mínění
- Snížení sebekontroly, vyšší riziko sebevražd, utrácení
- Hejtování
- Snížení produktivity práce i celkové kondice mozku a těla
- Společenská izolace
- Závislost – BFAS – Bergenská škála závislosti na facebooku
- Narušení rodinných, partnerských vztahů

Kyberkriminalita^{24, 25}

V dnešní počítačové době, kdy především mládež propadá neustálému tlaku okolí, být neustále aktivní na síti, připojen ve dne v noci, připraven kdykoliv sdílet svůj čas a své zážitky se svým okolím, je velice těžké někoho z nich jakýmkoliv způsobem ochránit.

---

²³ PIECHOWICZ, K. *7 důvodů, proč se online chováme jinak*, [ONLINE] Praha : Dobravec 2014 [cit. 2019-11-09] Dostupné z: <http://magazin.dobravec.cz/psychologie-facebooku-7-duvodu-proc-se-online-chovame-jinak>

²⁴ POLICIE ČR *Kyberkriminalita*, [ONLINE] Praha : Policie ČR, 2020 [cit. 2019-11-16] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kyberkriminalita.aspx>

²⁵ KOLOUCH, J., JUDr. Ph.D., *Cybercrime*, Praha, 2016, s. 31-84

Sám mám dítě, ačkoliv není ještě ve věku, kdy by chtěl být připojen na sociálních sítích, z mého okolí vím, že je velmi těžké děti od počítačů a sociálních sítí ubránit či odradit. Lidé začínají být na počítačích závislí a často si neuvědomují jak moc a komu se vystavují. Fotografie, které sdílí, jsou provokativní, a proto není divu, když se stávají terčem ataků ze strany ostatních uživatelů.

Díky možné anonymitě uživatelů Internetu nemůže komunikace probíhat stejně jako v reálném světě - uživatelé nejenom sociálních sítí si mohou svou komunikaci cíleně promyslet, mohou urážet, vydírat, např. zveřejněním nějaké intimní informace, vyhrožovat, nutit uživatele k osobnímu kontaktu - a to vše bez toho, aby byla odhalena jejich identita. Takováto komunikace s sebou nese řadu problémů, které někdy hraničí s nezákonným chováním a může končit i těžkým psychickým i fyzickým poškozením, či přímo smrtí člověka.

Bohužel není náš systém až tak dobře nastaven a z praxe vím, že je velmi těžké některé trestné činy páchané prostřednictvím počítače a sociálních sítí pachatelům prokazovat a dovést je až k pozitivním výsledkům tedy nějakým adekvátním trestům.

Kybernetické kriminalitě je věnována stále větší pozornost. Pojem kybernetická kriminalita je odvozován od pojmu kybernetický prostor, případně zkráceně kyberprostor. Kyberprostor je virtuální prostředí, které nemá začátek a ani konec, nezná hranice národních států a nelze určit, jak rozsáhlý je. Kybernetická kriminalita, dříve také označována jako informační kriminalita, je definována v Policii ČR jako trestná činnost, která je páchána v prostředí informačních a komunikačních technologií včetně počítačových sítí. Samotná oblast informačních a komunikačních technologií je buď předmětem útoku, nebo je páchána trestná činnost za výrazného využití informačních a komunikačních technologií jakožto významného prostředku k jejímu páchání.²⁶

Policie ČR od r. 2011 sleduje počet trestných činů spáchaných v kyberprostoru (zejm. v síti Internet). V uvedeném období je zaznamenán trend setrvalého nárůstu evidovaných případů kybernetické kriminality (od 1 502 trestných činů v roce 2011, do 8 417 trestných činů v roce 2019).²⁷

---

²⁶ POLICIE ČR *Nejčastější projevy kybernetické kriminality s odkazem na trestní zákoník*[ONLINE]. Praha : Policie ČR, 2020 [cit. 2019-11-16] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/nejcastejsi-projevy-kyberneticke-kriminality-s-odkazem-na-trestni-zakonik.aspx>

²⁷ POLICIE ČR *Kyberkriminalita*[ONLINE]. Praha : Policie ČR, 2020 [cit. 2019-11-16] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kyberkriminalita.aspx>

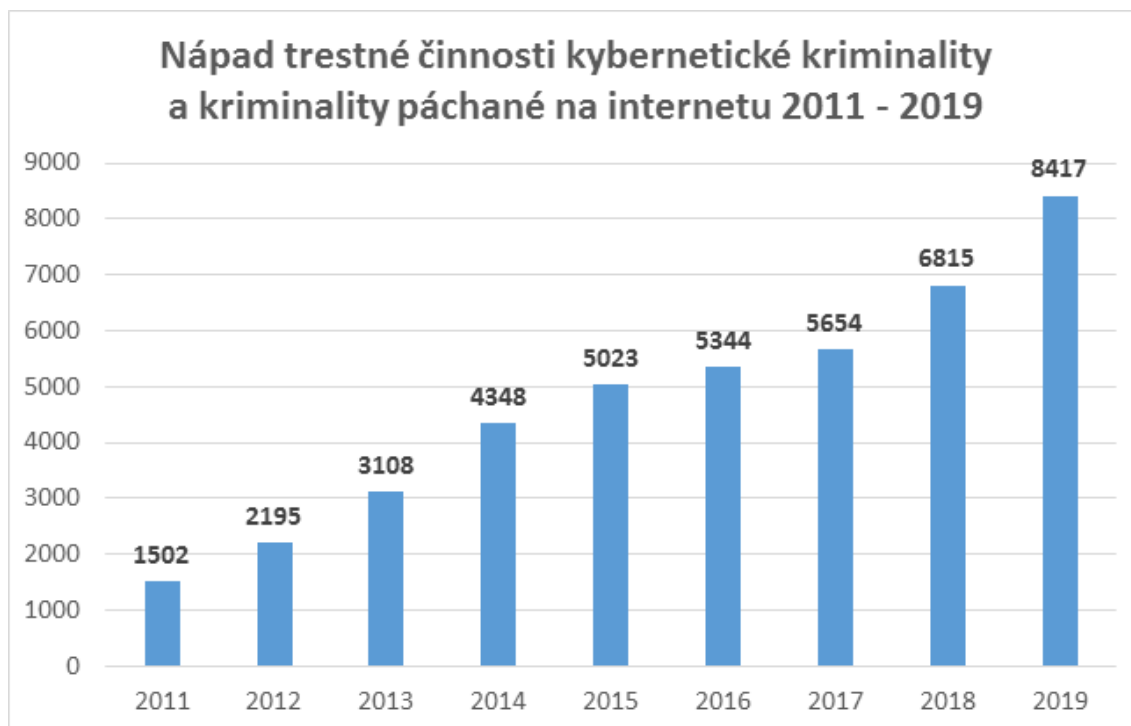
Kybernetická kriminalita je poměrně nový obor, jenž se zabývá nelegálními a závadnými činnostmi v kyberprostoru, které jsou založeny na použití nebo zneužití počítačové technologie. Kybernetická kriminalita vznikla až v okamžiku, kdy se na trh dostaly osobní počítače dostupné pro obyčejné lidi a k jejich dennímu užívání. Druhým, a patrně ještě důležitějším okamžikem, byl vznik počítačových sítí, zejména internetu a také možnosti vzdáleného přístupu k počítačům. Tímto vznikla poměrně unikátní situace, neboť pachatel a oběť se mohou nacházet na zcela jiných místech, což je fakt, který velmi stěžuje případné odhalení daného pachatele. Kybernetickou kriminalitou, neboli „kybernetickou“ lze tedy rozumět páchaní kybernetických trestných činů – kyberzločinů. Může být namířena přímo proti počítačům, proti datům apod. či může spočívat v použití počítačů jakožto prostředníka k páchaní tradiční formy kriminality či je možné využít počítačovou síť jako prostředí, kde se kriminalita odehrává nebo k jejímu usnadnění. Jedná se o nemorální a neoprávněné jednání, jenž zahrnuje zneužití údajů získaných prostřednictvím informačních a komunikačních technologií nebo jejich změnu.²⁸

V roce 2019 bylo v oblasti kybernetické kriminality a kriminality páchané na internetu evidováno 8 417 trestných činů, což ve srovnání s rokem 2018 (6 815) potvrzuje nárůst o více než 1 600 skutků. Tradičně nejpočetnější skupinou v oblasti kybernetické kriminality a kriminality páchané na internetu jsou různé formy podvodného jednání (více než polovina všech evidovaných skutků), vedle kterých jsou nemalou měrou zastoupeny i pojistné podvody. Téměř o třetinu vzrostl počet případů tzv. hackingu (na 930), což jsou zejména případy neoprávněného přístupu k počítačovému systému a nosiči informací. Tato skupina trestných činů svým počtem začala převyšovat mravnostní trestné činy. Zajímavý je také vysoký nárůst trestné činnosti spojené s neoprávněným provozováním hazardní hry ve virtuálním prostředí. Významné zastoupení má stále také mravnostní kriminalita (777 skutků), kde znepokojivě roste počet pachatelů do 18 let věku v poměru ke zletilým pachatelům. Pachatelů do věku 18 let je u mravnostních trestných činů více, než v ostatních druzích kybernetické kriminality dohromady.²⁹

---

²⁸ ŠPAČEK, J., *Jak sociální sítě ovlivňují veřejné mínění*, [ONLINE] Praha : ProComputing, 2018 [cit. 2019-11-13] Dostupné z: <https://www.procomputing.cz/2018/03/socialni-site-ovlivnuji-verejne-mineni/>

²⁹ POLICIE ČR, *Kyberkriminalita*, [ONLINE] Praha : Policie ČR, 2020 [cit. 2019-11-16] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kyberkriminalita.aspx>

Obrázek 1: Statistika kyberkriminality³⁰

Kybernetická kriminalita, dříve také označována jako informační kriminalita, je definována Policií ČR jako trestná činnost, která je páchána v prostředí informačních a komunikačních technologií včetně počítačových sítí. Mezi nejčastější delikty páchané prostřednictvím počítače a výpočetní techniky se řadí např.:

kyberšikana, podvodné jednání, hoax, násilné projevy, nenávisť a rasismus, krádež identity a narušení soukromí, šíření pornografie, sdílení souborů a pirátství³¹.

Kyberšikana^{32,33,34}

Jakékoliv chování, jehož záměrem je vyvést z rovnováhy, ublížit, zastrašit nebo jinak ohrozit oběť pomocí moderních informačních technologií (zejména pak internetu nebo mobilního telefonu).

Aby bylo možné hovořit o kyberšikaně, je nutné, aby oběť byla napadána cíleně a opakovaně jedincem nebo skupinou. Zahrnuje několik forem útoků, kterými mohou být

³⁰ POLICIE ČR, *Kyberkriminalita*, [ONLINE] Praha : Policie ČR, 2020 [cit. 2019-11-16] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kyberkriminalita.aspx>

³¹ POLICIE ČR, *Kyberkriminalita*, [ONLINE] Praha : Policie ČR, 2020 [cit. 2019-11-16] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kyberkriminalita.aspx>

³² KOŽÍŠEK, M., PÍSECKÝ, V., *Bezpečně n@ internetu*, Praha, 2016, s.62-65

³³ KOPECKÝ, K., Mgr., KREJČÍ, V., *Rizika virtuální komunikace*, Olomouc, 2018, s.5-12

³⁴ ČERNÁ, A., A KOL., *Kyberšikana: Průvodce novým fenoménem*, Praha: Grada, 2013

verbální útoky, ztrapňování šířením fotografie, videa nebo zvukové nahrávky, vyhrožování, zastrasování, krádež identity, průnik na účet s cílem dehonestovat oběť, vydírání nebo i obtěžování vyzváněním.

Hlavními znaky jsou:

Anonymní prostředí – většinou spouštějícím faktorem, zahrnuje falešný pocit bezpečí,

Různorodost útoků – útoky nelze jednoduše předvídat, nejsou předem očekávány ani avizovány

Odlišnost chování ve virtualitě než v reálném světě – útočníci až na výjimky používají k agresí fiktivní identity, většinou se jedná o identity vytvořené jednorázově

Povzbuzení publikem – někteří útočníci jsou motivováni tím, že se o jejich činu dozvídají jiní uživatelé a mohou je v jejich jednání podporovat

Kyberšikana jako nepovedený žert – kyberšikana může být výsledkem špatně odhadnuté situace, stává se tak zejména u dětí, které neumějí správně vyhodnotit situaci a její následky na oběť

Důsledky kyberšikany

Rozpoznat důsledky následků kyberšikany je velice obtížné. Oběť, která je psychicky týrána, nemá, na rozdíl od klasické šikany, modřiny nebo jiné viditelné stopy. Mnohdy jsou oběti uzavřené, nekomunikují a začínají se chovat odlišně. Jejich chování je zdůvodňováno pubertou nebo jinou významnou událostí v životě (úmrť, ztráta zaměstnání, změna prostředí). Mezi důvody můžeme zařadit i strach z reakcí rodičů, okolí nebo sekundární viktimizaci v případě řešení situace. Oběť v této situaci má mnohdy pocit, že situace je bezvýchodná a je na její řešení sama.

Kybergrooming^{35,36}

Chování uživatelů internetu, jehož cílem je pomocí internetových komunikačních prostředků a jiných technologií vyvolat v dospělém/dítěti pocit důvěry a prostřednictvím falešné identity ho zneužít nebo vylákat na schůzku.

Mezi základní znaky patří například vzbuzení důvěry, tipování oběti, vytvoření falešného účtu, následná emoční závislost oběti na útočníkovi z důvodu předchozího svěření se,

---

³⁵ KOŽÍŠEK, M., PÍSECKÝ, V., *Bezpečně n@ internetu*, Praha, 2016, s.72

³⁶ KOPECKÝ, K., Mgr., KREJČÍ, V., *Rizika virtuální komunikace*, Olomouc, 2018, s.14-22

efekt zrcadlení. **Efekt zrcadlení** je vlastně napodobování chování oběti v mluvě, sdílení společných zájmů nebo prostředí za účelem dosažení snadnější manipulace s obětí.

Sexting³⁷

Sextingem se rozumí zasílání textových zpráv, fotografií nebo videí se sexuálním obsahem. Jak lze odvodit, může mít dvě úrovně. Jednak výměna podobných typů zpráv se svým partnerem a nebo s neznámými osobami. Sexting je považováno za jedno z nejrizikovějších chování, jehož důsledky mohou být fatální. V některých případech je na oběť vytvářen takový nátlak, který může končit dehonestací, sebepoškozením nebo sebevraždou. Riziko spočívá v tom, že po odeslání zprávy s citlivým materiálem ztrácíme nad jejím obsahem kontrolu a ten může být de facto kdykoliv použit proti nám.

Stalking, nebezpečné pronásledování^{38,39}

Od 1. Ledna 2010 se v České republice s účinností nového trestního zákoníku objevil I nový trestný čin “Nebezpečné pronásledování”, který je upravený v § 354 z. č. 40/2009Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, kde je uvedeno:

- Kdo jiného dlouhodobě pronásleduje tím, že
  - vyhrožuje ublížením na zdraví nebo jinou újmou jemu nebo jeho osobám blízkým
  - vyhledává jeho osobní blízkost nebo jej sleduje
  - vytrvale jej prostřednictvím prostředků elektronických komunikací, písemně nebo jinak kontaktuje
  - omezuje jej v jeho obvyklém způsobu života
  - zneužije jeho osobních údajů za účelem získání osobního nebo jiného kontaktu, a toto jednání je způsobilé v něm důvodnou obavu o jeho život nebo zdraví nebo o život nebo zdraví osob jemu blízkých, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti

- Odnětím svobody na šest měsíců až tři roky bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

---

³⁷ KOŽÍŠEK, M., PÍSECKÝ, V., *Bezpečně n@ internetu*, Praha, 2016, s.83-84

³⁸ KOŽÍŠEK, M., PÍSECKÝ, V., *Bezpečně n@ internetu*, Praha, 2016, s.96-97

³⁹ ČESKO. Zákon č. 40/2009Sb., trestní zákoník, Sběrka zákonů, In Česká republika, .2009, s. 118

- vůči dítěti nebo těhotné ženě
- se zbraní, nebo
- nejméně se dvěma osobami⁴⁰

Projevy stalkingu:

- demonstrování moci a síly (přímé či nepřímé výhružky, fyzické pronásledování oběti cestou do práce, na nákup, pronásledování autem
- stalker může vyhrožovat útokem na oběti nebo útokem na jejich blízké
- uskutečnění výhružek v případě, že dosavadní pokusy stalkera selhávají
- stalker se vydává za oběť, označuje sám sebe za oběť a předstírá, že se mu oběť mstí
- snaha poškodit pověst oběti
-

Delikty, kde jsou počítač, data, programy a informační zařízení cílem útoku

Hacking⁴¹

Neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací. Hackerství zahrnuje nestandardní použití aplikace nebo počítačového systému, kdy se jedná o ilegální průnik pomocí prolomení bezpečnostní ochrany. Nejtypičtějším příkladem, který bývá prošetřován, je jednání pachatele, který překoná zabezpečení počítačového systému a získá přístup k údajům oběti, s nimiž může dále libovolně nakládat.

Hacker je počítačový specialista či programátor s detailními znalostmi fungování systému, dokáže ho výborně používat, ale především si ho i upravit podle svých potřeb.

Motiv: Osobní obohacení (útočníka nebo třetí strany), jako forma protestu, jako forma zábavy, výzva pokořit složitou bezpečnostní ochranu, prezentace osobních postojů nebo předání poselství široké veřejnosti apod.

Techniky: Skenování portů, prolamování hesel, zachytávání paketů, sociální inženýrství, phishing, počítačové viry, trojské koně, počítačové červi, rootkit, keyloggery

⁴⁰ ÚZ 1342 *Trestní předpisy*, Praha, podle stavu ke dni 16.12.2019, 2020, s. 95

⁴¹ KOŽÍŠEK, M., PÍSECKÝ, V., *Bezpečně n@ internetu*, Praha, 2016, s.36-37, 123

Ovlivňování veřejného mínění ⁴²

V dnešní době je společnost snad v každé demokratické zemi politicky rozpolcená a průzkumy ukazují, že jen malou část tvoří dlouhodobě rozhodnutí voliči. Většina lidí tápe a v průběhu voleb se jejich názory mění dle sympatií ke kandidátům, předvolebním debatám aj. Někteří jsou schopni své rozhodnutí změnit i v den voleb. Proto nikomu neunikne, že volby jsou dnes spíše o emocích než o faktech, politice a lidech jako takových. A samozřejmě z psychologického hlediska v člověku zůstávají daleko déle negativní emoce než ty pozitivní.

Na otázku „**Jak souvisí politika se sociálními sítěmi?**“ je jednoduchá odpověď. Neefektivněji totiž můžeme zaujmout široký okruh lidí právě přes sociální sítě.

Momentálně nejvíce známá kauza ovlivňování veřejného mínění je s figurující americkou společností Cambridge Analytica, která několik let před prezidentskými volbami v USA posbírala informace od 50 milionů lidí (zhruba čtvrtina celkových voličů), které využila právě v těchto volbách. Sběr těchto dat proběhl relativně nenápadně. Cambridge Analytica nabídla Američanům jeden až dva dolary za vyplnění osobního testu. S tím souhlasilo zhruba 270 tisíc lidí. Pravým účelem tohoto testu však bylo získání citlivých osobních údajů nejen z facebookových profilů těchto lidí ale i jejich přátel (dohromady tedy zmiňovaných 50 milionů lidí). Na základě těchto informací byla společnost schopna přesně cílit kampaň na určitou skupinu lidí. Tito lidé měli nevědomky za úkol šířit dál jak pozitivní informace o upřednostňovaných kandidátech tak ty negativní o jejich protějšcích. Většina uživatelů však k použití osobních údajů nedala souhlas a původních 270 tisíc oslovených zpřístupnilo tyto citlivé informace k použití pouze pro daný test nikoliv za účelem dalšího nakládání s těmito informacemi.

Společnost Cambridge Analytica měla podle informací, které se objevují v zahraničních ale i v českých médiích, ovlivňovat volby i v jiných zemích, známé je např. jednání Brexit, ale také údajně volby v České Republice, které to však byly je zatím předmětem šetření.

---

⁴² ŠPAČEK, J., *Jak sociální sítě ovlivňují veřejné mínění*, [ONLINE] Praha : ProComputing, 2018 [cit. 2019-11-13] Dostupné z: <https://www.procomputing.cz/2018/03/socialni-site-ovlivnuji-verejne-mineni/>

Snížení sebekontroly, vyšší riziko sebevražd, utrácení⁴³

Přesto, že na sociálních sítích vystupují lidé pod svými skutečnými jmény, chovají se často jinak, než by se v reálném životě chovali.

Čím to tedy je, že se lidé chovají jinak? Kde se bere ta narůstající agrese? Proč se lidé cítí hůř, přesto že jsou obklopeni spoustou přátel? Důvodů je hned několik.

Např.:

- **Víme, že jsme viděni** – to vede k nárůstu sebevědomí a tím k následnému snižování sebekontroly, jelikož člověk podvědomě chce, aby ho ostatní obdivovali a vzhlíželi k němu. Tento chtíč samozřejmě narůstá.
- **Můžeme si zvolit, jaké informace o nás ostatní uvidí** – Samozřejmě o sobě žádný člověk na sociálních sítích ani nikde jinde na veřejnosti nebude sdílet informace, za které by se styděl. Každý si tedy může svůj profil vytvořit takový, jaký by chtěl, aby doopravdy byl, nebo takový aby byl co nejvíce oblíbený u ostatních.
- **Cítíme-li se online pohodlně, můžeme občas přestřelit** – přesto že víme, že jsme sledováni, připadáme si na sociálních sítích do jisté míry anonymně, to může vést k tomu, že lidé negativně komentují debaty ostatních uživatelů, urážejí se navzájem a často tyto debaty přerůstají do agrese.
- **Čtení příspěvků ostatních uživatelů může snižovat sebevědomí** - podle psychologů má člověk tendenci podceňovat své schopnosti a připadat si horší než ostatní. Je tedy více než jasné, že sociální sítě v tomhle ohledu mnoha lidem nepřispívá. Lidé zkrášlují svoje fotografie a rodiny, které neznáme, vypadají jako idylické, bez starostí. To je však jen obrázek a nikdo neví jaká je skutečná realita.
- **Méně se staráme o to, co si o nás ti, které neznáme, myslí. Chceme dělat dojem na své přátele. Je snazší nenávidět internetové postavy než osoby ve skutečném životě.**

Pro lidi je zkrátka jednodušší napsat něco nenávistného osobě, kterou neznají než říct svůj názor člověku přímo do očí. Jednak se s těmito lidmi musejí často dál setkávat,

---

⁴³ BLINKA, L., A KOL., *Online závislosti*, Praha : Grada, 2016, s.25-26

tudíž konfrontace je delšího trvání a jednak lidé, kteří urážejí, jsou ve většině případů nevyrovnaní, nedokážou respektovat názor druhých a často se nadřazují nad ostatní.

Podíl českých uživatelů, kteří denně používají sociální sítě, se každým rokem zvyšuje. Výzkumy je dokázáno, že se uživatelé právě díky sociálním sítím cítí hůře, mají rozpolcenou osobnost, nízké sebevědomí, narůstá nepozornost, bez telefonu člověk cítí úzkost, zvyšují se deprese a to vše vede k nárůstu sebevražd a sebepoškozování. Dalším problémem se může stát narůstající zadluženost díky právě již zmíněné ztrátě sebekontroly, ta jde ruku v ruce s cíleně mířenými reklamami, na které narážíme každý den.

Hejtování⁴⁴

Také se na sociálních sítích rozmohl trend hejtování. V čem spočívá? Hejtování je převzato z anglického slova HATE – nenávisť, nenávidět, nesnášet což samozřejmě mluví za vše. Je to v podstatě vyjadřování odlišného názoru, což by samo o sobě nebylo špatné, pokud by ve většině případů nefigurovaly urážky, sprosté nadávky, rasismus aj. Můžeme to také popsat jako přenášení nenávisť a nesnášenlivosti na něco nebo někoho.

Hejtování a lidi, kteří hejtují, můžeme rozdělit do dvou skupin - ti co hejtují, protože se jim něco opravdu nelíbí, nebo mají na něco odlišný názor a ti kteří hejtují pro zábavu, což znamená, že si i často vymýšlejí, že mají na něco jiný názor, jen aby se ostatní uživatelé zapojili do diskuze, která se tak stane zajímavější.

Snížení produktivity práce, celkové kondice mozku a těla⁴⁵

Výsledkem velkého rozvoje informačních technologií za poslední desetiletí je to, že můžeme snad skoro vše zařídit on-line aniž bychom vyšli z pohodlí domova. Na e-shopech můžete dnes nakoupit potraviny, drogerii, díly na auta, elektroniku, kola, sportovní potřeby, zvířata, prostě cokoliv. Díky internetovému bankovníctví a aplikacích v chytrých telefonech nemusíme téměř do banky, s novými e-recepty pak už ani k doktorovi a díky sociálním sítím už vlastně ani mezi lidi. Samozřejmě jsou tyto pokroky

---

⁴⁴ DOČKALOVÁ, M. *Hejtování: Trapná zábava pro ty, co sami nic nedokázali*, [ONLINE], Praha : business coffee 2017, Dostupné z: <https://www.businesscoffee.cz/2017/08/11/hejtovani-trapna-zabava-pro-ty-co-sami-nic-nedokazali/>

⁴⁵ BLINKA, L., A KOL., *Online závislosti*, Praha : Grada, 2016, s.51-56

pro celé lidstvo velké zjednodušení každodenního života. Ale jak se říká „všeho moc škodí“ a tak i tyto pokroky mají své pro a proti. Jak je známo z výzkumů lidský mozek je třeba celoživotně zatěžovat a vzdělávat, aby nedegeneroval.

Je také prokázáno, že sociální sítě a informační technologie obecně mají vliv na snížení produktivity práce. A to především proto, že lidé na pracovišti hrají hry, píšou si se svými přáteli a mnohem více času stráví aktualizacemi svých profilů a čtením příspěvků od svých přátel a čas, který by tedy měli věnovat právě práci je o to oslaben. Pokud by totiž např. každý pracovník z padesátičlenného týmu strávil jen třicet minut denně na sociálních sítích, za rok se počet neproduktivních hodin vyšplhá na šest a půl tisíce hodin. Což opravdu není málo.

Společenská izolace⁴⁶

Ruku v ruce se zjednodušením každodenního života díky těmto technologiím jde také samota, odloučení a izolace od okolního světa. Pokud např. vaše práce dovolí pracovat tzv. „Home Office“ můžete žít spokojeně, aniž byste vyšli z domu. A tak není divu, že je stále více statistik, které ukazují právě na to, že ze samoty se díky těmto technologiím stala epidemie. A této epidemii mohou podlehnout jak starší lidé, kteří již nemají rodinu a přátele, tak střední věková kategorie, ale i teenageři, kteří jsou tímto snad nejvíce ohroženi, právě proto, že zdaleka tak nedokážou oddělit reálný život od života on-line.

Závislost – BFAS – Bergenská škála závislosti na facebooku⁴⁷

Přesto, že není dokázané, že na sociálních sítích mohou být lidé závislí v lékařském slova smyslu, vědci se shodují, že nadměrné užívání sociálních sítí se stává velkým problémem o kterém je nutno diskutovat. Proto vznikla v roce 2012 Bergenská škála závislosti na Facebooku a sociálních sítích všeobecně, která vychází ze šesti kritérií závislosti: **salience** – míra nápadnosti a rychlost s jakou podněty z okolí upoutávají naši pozornost, **tolerance**, **syndrom z odnětí**, **konflikt**, **změny nálad** a **relaps** – znovuzplanutí, znovuzasažení⁴⁸.

---

⁴⁶ BLINKA, L., A KOL., *Online závislosti*, Praha : Grada, 2016, s.56-58

⁴⁷ BLINKA, L., A KOL., *Online závislosti*, Praha : Grada, 2016, s.59-64

⁴⁸ BLINKA, L., A KOL., *Online závislosti*, Praha : Grada, 2016, s.59

Narušení rodinných a partnerských vztahů⁴⁹

Dnes žijeme ve velmi rychlé době, jsme vystaveni fyzickému i psychickému tlaku a je tak jasné, že na výchovu dětí a vytváření nejen harmonického prostředí pro rodinu ale také na společné zážitky nám nezbyvá mnoho času a někdy ani sil. Domů přicházíme unaveni, ponořeni do vlastních myšlenek a na křičící děti nemáme ani pomyslení. Avšak rodina stejně jako žádná skupina či organizace se nedokáže jen tak sama vést, je potřeba společně něco zažívat. Problémy a rozepře je třeba řešit, mluvit o nich a ne je přecházet.

Jak to ale souvisí se sociálními sítěmi?

Odpověď je opět velmi jednoduchá. Když každý v rodině žije jen sám za sebe, tudíž přijde domů z práce či školy, je stále na facebooku nebo instagramu, hraje hry aj. a sdílí své zážitky s někým přes internet, místo toho, aby je sdílel se svými nejbližšími, objevují se problémy jako ztráta důvěry, nedostatek komunikace, odloučení, stres, pocity úzkosti ze samoty, žárlivost. A to vše vede jen k tomu, že nám děti přestanou říkat co se ve škole dělo, jaké mají koníčky, zážitky, kamarády, postupně o nich a jejich soukromí víme prakticky tak málo jako o svých sousedech, které sem tam potkáme na chodbě. Stejně tak to bývá v partnerském životě. Následky při nadměrném užívání sociálních sítí jsou nedůvěra, žárlivost, ztráta umění říct tomu druhému co cítíme, neumět řešit problémy. A tak není divu, že v dnešní době je tolik rozvodů a dětí, kteří tím samozřejmě trpí a své problémy řeší alkoholem, drogami, agresivitou.

Společenské potřeby⁵⁰

Je pravda, že člověk je společenský tvor, který má určité základní potřeby. Podle amerického psychologa Abrahama Harolda Maslowa má člověk 5 základních potřeb. Tyto potřeby seřadil podle toho, jsou-li nižší nebo vyšší ve smyslu své hodnoty. Byl také přesvědčen, že uspokojením nižších potřeb se dostáváme k vyšším. Budeme-li z těchto poznatků vycházet, je nám více než jasné, že tito mladí lidé pouze touží někam patřit.

---

⁴⁹ BOYDOVÁ, D., *Je to složitější*, Praha, 2017, s.185-209

⁵⁰ BOYDOVÁ, D., *Je to složitější*, Praha, 2017, s.16-25

Obrázek 2: Maslowova pyramida potřeb⁵¹

Myslím si, že každý člověk se učí nápodobou. Do paměti se mu vrývá každá malicherná situace, kterou zažívá a podle ní vyhodnocuje další a další, tím se učí řešit problémy. V průběhu přechodu od dospívání do dospělosti se mladí lidé snaží zjistit, jak se začlenit do velkého světa. Pozorují své rodiče a další dospělé ve svém okolí, např. veřejně známé osobnosti a seznamují se s dospělými vzory. Za každou cenu chtějí být součástí veřejnosti a spoluvytvářet společnost tak jak ji chápeme my dospělí. Chtějí být vnímáni jako sobě rovni s dospělými. Jejich odhodlání rozhodovat si o věcech sám, může být pro některé rodiče nervy drásající, především pro ty, kteří se snaží své děti ochránit před jakýmkoliv potencionálním nebezpečím. Dospívání je však období charakterizované touhou po sebeurčení (experimentování s oblékáním, barvou vlasů, sexualitou, aj.), rizikovým chováním (častější chození do barů, získáváním hranic různých svobod – kdy přijít domů, půjčení automobilu, aj.) a obtížným rozhodováním (kam jít na školu, jakou práci bude chtít dělat, aj.). Z řad rodičů je velký tlak na dobré výsledky na škole a celkový prospěch ve všech aktivitách. Nedaří-li se dítěti v nějaké aktivitě, může to pro něj do značné míry znamenat, že nezapadá a to může být velice frustrující. Podle Danah Boydové chtějí teenageři čas s kamarády trávit po svém, bez dohledu rodičů a na veřejnosti⁵².

⁵¹ LAZÁRKOVÁ, M. *Platnost modelu hierarchie potřeb dle A.H.Maslawa u pacientů v terminálním stádiu – potřeba jeho modifikace pro výuku ošetrovatelství* [ONLINE], Olomouc : Paidagogos, 2016, [cit. 2020-02-22] Dostupné z: <http://paidagogos.net/issues/2016/2/article.php?id=12>

⁵² BOYDOVÁ, D., *Je to složitější*, Praha, 2017, s. 16

5 Využití sociálních sítí ve firemní a podnikové sféře^{53,54}

Sociální sítě hrají v našich životech stále větší roli, spektrum uživatelů se neustále rozšiřuje a my, uživatelé sociálních sítí, začínáme další život v digitálním světě. Velké množství lidí přítomných na sociálních sítích se snaží využívat i firmy a společnosti, jež mohou cílit reklamu na základě informací, které generujeme. Z analýz dat totiž lze vyvodit zajímavé informace o tom, co a kdy publikovat.

5.1 Využití v podnikání- reklama na sociálních sítích

Oproti klasické reklamě na webových stránkách firmy nebo na reklamních bannerech a dalších reklamních nástrojích (pop-up okna,...) lze využít na sociálních sítích více prostředků, v případě Youtube můžeme inzerovat při přehrávání videa na běžícím textovém proužku či lze na síť přidat i klasickou reklamu, která se přehraje před, v průběhu přehrávání videa nebo na jeho konci. Přímou na Facebooku lze využít tzv. cílené reklamy. Reklamní text společně s doprovodným obrázkem se zobrazuje po pravé straně zobrazované stránky a zviditelňuje se jen lidem, které si firma navolí. Lze tak přímo cílit dle předem navolených 22 charakteristik potenciálních zákazníků, firemních přátel, např. podle pohlaví, věku, místa pobytu, vzdělání, sexuální orientace či dle zájmů a koníčků. Platbu poskytovateli služeb poukazuje firma správci sociální sítě jen za skutečný počet kliknutí, podobně jako v reklamních vyhledávacích nebo za zobrazení.

V sociální síti lze využít možnosti rychle a operativně měnit formu reklamy podle okamžitého vyhodnocení odezvy, což u běžných reklamních nástrojů nelze. Výhodou je, že oproti běžné reklamě je rychlost poskytnutí informací vybraným zákazníkům velmi vysoká. Pokud firma svou reklamou na síti zaujme, je výsledek akce velmi příznivý a efektivní a to za velmi nízkých nákladů.

---

⁵³ PÁNEK, T., *Efektivní využití sociálních sítí*, [ONLINE] Praha : Markething, 2013 [cit. 2019-12-13] Dostupné z: <http://markething.cz/efektivni-vyuziti-socialnich-siti>

⁵⁴ VYHNÁNKOVÁ, E., LOSEKOOT, M., *Jak na síť (Ovládněte čtyři principy úspěchu na sociálních sítích)*, Brno, 2019, s. 278-290

5.2 Personální oddělení

Sociální sítě se v personalistice dají využít jednoduše. Dnes existují již desítky internetových stránek, které slouží k nabídce, poptávce a zprostředkování zaměstnání. Největší profesní sociální síť je LinkedIn, ale Facebook už jí díky nové možnosti zveřejňování pracovních nabídek začíná konkurovat. Statistiky dokazují, že přes 50 nezaměstnaných si v posledních deseti letech zaměstnání našlo právě díky sociálním sítím. A přes 80 firem využilo některou ze sociálních sítí pro nábor zaměstnanců.

Výhody použití sociálních sítí:

- Rychlost zveřejnění inzerátu
- Cena za zveřejnění inzerátu
- Rychlost komunikace s kandidáty
- Vyšší míra zapojení stávajících zaměstnanců náborem nových pracovníků
- Díky informacím v uživatelských profilech je větší možnost zacílení pracovních nabídek na konkrétní osoby

5.3 Nákupní řetězec

Další možností podnikání je přímo oslovování zákazníků či budování nákupního řetězce tzv. pyramidy. Lidé na sociálních sítích oslovují další uživatele s nabídkou práce prodávání produktů, vyhledávání kontaktů či přímo produkty nabízejí k prodeji. Pro řadu uživatelů je tento osobní kontakt příjemnější.

5.4 Prodej zboží

Mnoho malých podnikatelů nabízí své produkty také prostřednictvím bazaru např. Bazos.cz, Aukro.cz, sbazar.cz na uživatele to působí jako inzerát od fyzické osoby (kdy je cena dle povědomí zákazníka nižší), tudíž se zboží snáze prodává, ale ve většině případů je cena stejná jako v kamenném obchodě.

6 Anonymita, programy a aplikace k zamezení identity uživatele⁵⁵

Během surfování na internetu toho o sobě a svém počítači prozrazujeme poměrně hodně - jaký používáme operační systém a internetový prohlížeč, jakou máme IP adresu, pomocí které dokážou hackeři celkem přesně lokalizovat naši polohu. Tu však můžeme skrýt pomocí speciálních webů či programů.

Lokalizace uživatele podle IP adresy využívá třeba síť YouTube pro řízení přístupnosti obsahu uživatelům z různých zemí. Podobně fungují například servery amerických televizních stanic, na kterých si uživatelé s americkou IP adresou mohou zdarma přehrávat filmy a seriály. Omezení lze snadno obejít. Stačí k tomu mít nástroje na anonymní surfování po internetu a programy na zvýšení zabezpečení počítače při pohybu po síti.

6.1 Identifikační technologie

IP adresa - jedná se víceméně o unikátní adresu každého zařízení, které je připojeno do sítě⁵⁶. Z IP adresy je možné zjistit například informace o geografické poloze. Jedná se o tyto možnosti (typy nebo něco podobného):

- Geolokace – metoda zjišťování geografické polohy cílového objektu
- Constraint-based geolocation – pracuje na základě aktivního měření vzdálenosti za pomoci odezvy a dokáže určit polohu s přesností až na 1m
- GPS – především v mobilních zařízeních
- obsahová analýza příspěvků na webu (sociálních sítích) - jedná se o metodu, která podle analýzy veřejně dostupných příspěvků určí lokaci uživatele například podle zmíněných měst, státu ale i počasí v obsahu příspěvků, rovněž se bere v potaz i aktivita uživatele z pohledu času pro určení jeho časové zóny
- tzv. cookies slouží jako trvanlivý identifikátor mezi klientem a serverem. Z důvodu jejich citlivé povahy vůči soukromí se jimi zabývá Evropská unie

---

⁵⁵ GRMES, R. A *Jak si chránit on-line identitu a soukromí* [ONLINE] Praha : Computer World, 2018 [cit. 2019-09-22] Dostupné z: <https://computerworld.cz/securityworld/jak-si-chranit-on-line-identitu-a-soukromi-1-54793>

⁵⁶ ⁵⁶ JIRÁSEK, P., NOVÁK, L., POŽÁR, J., *Cyber security glossary*, Praha, 2015, s.104

- PRISM – jedná se o vládní projekt americké tajné agentury NSA, tento projekt má neomezený přístup k datům společností Google, Microsoft, Yahoo a spousty dalších

6.2 Soukromí podporující technologie⁵⁷

Oproti problematice sociálních sítí, která spočívá, mimo jiné, ve využívání a zneužívání zveřejňovaných informací, existují také technologie, která naše soukromí chrání a skrývají naši identitu. Avšak i tyto mohou být a také jsou zneužívány.

Tor

Jedná se o projekt, který funguje na takzvaném konceptu Onion Routing a zajišťuje tak anonymizaci uživatele při pohybu na internetu. Program je určen k ochraně osobních údajů uživatelů, jejich svobody, soukromí a možnosti provádět důvěrné obchodování tím, že je chrání před sledováním jejich aktivit na internetu. Nicméně tento software může být využíván i k nelegálním činnostem, jelikož při použití této technologie je pak velmi obtížné pachatele dopadnout.

Orbot

Jedná se o verzi Toru pro mobilní telefony s operačním systémem Android.

Freenet Project

Tato technologie je vnímána jako velice bezpečná, anonymní a decentralizovaná platforma pro sdílení dat zaměřená proti cenzuře. Každý uživatel může vyhradit určitý prostor na svém lokálním disku, který je následně k dispozici celé síti k ukládání zašifrovaných souborů od ostatních uživatelů. Není tak nutné provozovat svůj vlastní server.

---

⁵⁷ DVOŘÁK, J. *Jak se bezpečně chovat na internetu*, [ONLINE] Praha : iDNES, 2005 [cit. 2020-01-05] Dostupné z: https://www.idnes.cz/technet/software/jak-se-bezpecne-chovat-na-internetu.A051010_182523_bezpecnost_dvr

Kryptoměny

Jedná se o virtuální měny, které jsou používány a akceptovány členy virtuálních komunit. Kryptoměny mohou znamenat vítanou alternativu k tradičním způsobům plateb na internetu, jelikož provádění finančních transakcí platební kartou může v důsledku znamenat okamžitou ztrátu anonymity. Nejznámějším a nerozšířenějším příkladem je Bitcoin.

7 Jak se chránit⁵⁸

Riziko stát se obětí trestného činu v rámci kyberprostoru, je značně vysoké, nicméně mnohdy stačí v rámci prevence používat tzv. selský rozum a dále se řídit několika základními pravidly a tím minimalizovat rizika. Mezi některá tato pravidla patří například:

- používat aktuální antivir, antispyware a firewall
- pravidelně aktualizovat používaný operační systém a užívané programy (zejména prohlížeče a jejich pluginy – Flash, Java)
- používat silné heslo, nezapisovat, neukládat a nesdílet ho
- nepoužívejte stejné heslo pro více služeb / přístupů
- kontrolovat u podezřelých stránek jejich skutečnou adresu v řádku prohlížeče
- neotvírat neznámé či podezřelé soubory, programy nebo přílohy poštovních zpráv
- k citlivým službám se připojovat pouze z vlastního počítače a nikdy přes neznámou wi-fi nebo z internetové kavárny.
- nenavštěvovat pornografické stránky nebo stránky, jež šíří warez. Často je na těchto stránkách záměrně obsažen malware
- připojovat se k internetovému bankovníctví, e-mailové schránce či jiným citlivým službám zásadně přes HTTPS protokol
- u internetového bankovníctví se řádně odhlašovat ze služby
- pro větší zabezpečení dat na disku je vhodné použít program pro šifrování dat
- k zabezpečení e-mailové komunikace používat vhodné programy jako PGP, GnuGP aj.
- používejte dvoufázové ověřování pro přihlášení do e-mailu
- pamatovat, že smazaná data nejsou na disku ve skutečnosti smazána, ale pouze označena k přepsání
- firmy a organizace mohou komunikovat přes zabezpečenou virtuální privátní síť. Virtuální privátní síť je také vhodným zabezpečením komunikace, pokud se připojujete přes neznámou wi-fi
- pravidelně zálohovat důležitá data
- v sociálních sítích využívat co nejméně aplikací třetích stran (her, kvízů atp.)
- uvažovat, které informace o sobě internetu poskytnete

---

⁵⁸ JIRÁSEK, P., NOVÁK, L., POŽÁR, J., *Cyber security glossary*, Praha, 2015, s.79

8 Problematika sociálních sítí ve filmu⁵⁹

Dokumentární film Barbory Chalupové a Víta Klusáka ‚V síti‘ vypráví strhující drama tří hrdinek alias „dvanáctiletých dívek“, pro které se účast na experimentu, od castingu až po osobní schůzky s predátory pod dozorem ochranky, stává zásadní životní zkušeností. 3 herečky, 3 pokojíčky, 10 dní a 2458 potenciálních sexuálních predátorů.

Jedná se o radikální experiment, který otevírá téma zneužívání dětí na internetu. Tři dospělé herečky s dětskými rysy se vydávají na sociální sítě, aby v přímém přenosu prožily zkušenost dvanáctiletých dívek online. Ve věrných kopiích dětských pokojů chatují a skypují s muži, kteří je na internetu aktivně vyhledali a oslovili. Drtivá většina těchto mužů požaduje sex přes webkameru, posílá fotky svých penisů a odkazy na porno a od samotných dívek vyžaduje, aby se svlékali on-line, fotili své intimní partie a svou nahotu a tyto fotky, aby jim zaslali. Děti jsou dokonce vystaveny vydírání. Jedna z hereček Sabina Dlouhá v jednom z rozhovorů sama prozradila, že značné množství mužů, kteří jí prostřednictvím soc. sítě oslovili, požadovali osobní schůzky. Herečka se pak s několika z nich skutečně sešla a to na místech veřejně přístupných např. v kavárně atp. a při komunikaci od nich získávala důležité informace. Pokud se pak již necítila nebo se vyskytl problém, měla autora filmu Víta Klusáka, se kterým byla po celou dobu v rádiovém spojení pomocí odposlechu, uloženého ve svém mobilním telefonu jako "Táta" a ten jí v daný moment zatelefonoval s tím, že je někde v okolí a že se sejdou. Reakcemi na tento telefonát byl vždy doslova úprk jedinců z místa schůzky a to dokonce i tak, že "padaly židle", jak Sabina Dlouhá uvedla.

Zrod filmu byl na podzim roku 2017, kde jedna z telefonních společností oslovila režiséra Víta Klusáka, zda by pro ně nenatočil virální video, které by naléhavým způsobem upozornilo na strmě vzrůstající čísla zneužitých dětí na českém internetu. Vít Klusák k projektu přizval kolegyni Barboru Chalupovou a společně se pustili do rešerše formou pokusu. Na serveru "lidé.cz" vytvořili důvěryhodně vypadající falešný profil 12leté dívky Týnušky a čekali, co se bude dít. A dělo se. Během prvních 5 hodin existence profilu dívku oslovilo 83 mužů ve věkovém rozmezí 23 až 63 let a to v drtivé většině s explicitními výzvami ke společné masturbaci pomocí videohovoru. Mnozí z nich bez předchozího upozornění posílali fotografie svých ztopořených penisů, případně odkazy

---

⁵⁹ ČSFD, *V síti*, [ONLINE] Praha : ČSFD, 2020, [cit. 2020-03-15] Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/720753-v-siti/prehled/>

na nejrůznější porno včetně zoofilního. Čtyři muži se skutečně ještě ten večer uspokojovali před webkamerou, aniž by se jim "Týnuška" ukázala. Dokumentaristé Klusák s Chalupovou se během několika dnů rozhodli, že objevený fenomén je materiál pro nezávislý celovečerní dokumentární film a nikoliv jen pro krátké virální video.

Závěr filmu je tedy takový, že zmínění "predátoři" jsou napříč všemi věkovými kategoriemi a všemi sociálními vrstvami, jinými slovy "predátorem" ve výše uvedeném smyslu může být kdokoliv, koho potkáme na ulici. Toto zjištění je zcela jistě šokem pro každého z nás. Vít Klusák uvedl, že se v rámci projektu snažili získat informaci, co je pro dané predátory motivem jejich počínání a výsledek byl zcela překvapivý - asi 3-5% mužů jsou pedofilové a 90-95% mužů jsou tzv. psychosexuálně normální. Jako důvod počínání bylo zjištěno to, že ty děti jsou manipulovatelní.

9 Dotazníkové šetření

V rámci praktické části bylo autorem realizováno dotazníkové šetření, jehož účelem bylo prokázat, že sociální sítě využívá téměř každý, bez ohledu na věk či pohlaví. Dále zmapovat za jakým účelem jsou sociální sítě využívány, kolik času lidé na sociálních sítích tráví a jakým způsobem sociální sítě vnímají jako takové. V neposlední řadě pak bylo cílem zjistit, povědomí lidí o problematice a nebezpečí spojených se sociálními sítěmi, zda mají nějakou takovou osobní zkušenost a zda by si dokázali představit život bez sociálních sítí. Hlavním cílem bylo zjistit, zda oslovení považují sociální sítě spíše za přínos nebo problém.

Dotazníkovým šetřením bylo osloveno více než 150 respondentů, kdy k šíření dotazníku byly autorem využity právě probírané sociální sítě, zejména síť „Facebook.com“, dále pak byly využiti respondenti blízcí autorovi tj. rodina a příbuzní a také stránka www.survio.cz, kde byl dotazník vyplňován v režimu on-line. Autor získal zpět 137 vyplněných dotazníků.

Samotný dotazník byl sestaven z celkem 13-ti otázek, z nichž otázka č. 10 byla kontrolní.

- otázka č. 1 – Do jaké věkové kategorie patříte?
  - zde byly na výběr 3 možnosti 12-20let – 32 respondentů, 20-35let – 64 respondentů a 35-65let – 39 respondentů z celkového počtu)
- otázka č. 2 – Jaké je Vaše pohlaví?
  - osloveno 78 žen a 59 mužů
- otázka č. 3 – Využíváte sociální sítě?
  - 130 respondentů z celkového počtu využívá sociální sítě
- otázka č. 4 – Nejčastější způsob využití soc. sítí?
  - 77 respondentů z celkového počtu využívá soc. sítě za účelem kontaktu s přáteli a okolím, 35 z nich za účelem informovanosti či sledování zpravodajství a zbývajících 28 pak za účelem inzerce či nákupu
- otázka č. 5 – Kolik hodin denně trávíte na soc. sítích?
  - 0-1hod./den tráví na soc. síti 40 lidí z celkového počtu dotázaných, 1-3hod./den pak 65 z dotázaných a 3 a více hodin denně tráví na soc. sítích 32 ze 137 dotázaných

- otázka č. 6 - Jste si vědom problematiky soc. sítí?
- 112 respondentů z celkového počtu dotázaných má povědomí o problematice, která soc. sítě provází
  - otázka č. 7 – Co je podle Vás největším problémem?
- za největší problém respondenty považována anonymita uživatelů, snadná přístupnost nezletilým a v nízké obezřetnosti jednotlivých uživatelů
  - otázka č. 8 – Co je podle Vás největším přínosem?
- jako největší přínos je respondenty považován snadný kontakt s přáteli
  - otázka č. 9 – Dokážete si představit život bez soc. sítí?
- 84 dotázaných si dokáže představit život bez soc. sítí
  - otázka č. 10 – Máte doma PC? (zde autor předpokládal, že v dnešní době je v každé domácnosti alespoň 1 PC, stolní či notebook – toto bylo potvrzeno)
  - otázka č. 11 – Přišli jste někdy do kontaktu s kyberkriminalitou?
- 18 z celkového počtu osloven
  - otázka č. 12 – S jakým druhem kyberkriminality?
- zde bylo zjištěno, že se jednalo o podvod či krádež dat
  - otázka č. 13 – Jsou podle Vás sociální sítě přínos nebo problém?
- 50 respondentů vnímá soc. sítě jako přínos, 40 respondentů jako problém a 47 respondentů uvedlo, že záleží na způsobu užívání a dalších okolnostech

Analýzou zjištěných faktů bylo zjištěno, že 95,3% dotázaných napříč věkovým spektrem bez ohledu na pohlaví dotázaných denně využívá sociální sítě a je tzv. on-line. Téměř 60% z nich využívá sociální sítě zejména za účelem kontaktu s kamarády či blízkými, 27% využívá sociální sítě za účelem informovanosti či sledování zpravodajství, ostatní pak výhradně za účelem inzerce či nákupu. 86,7% z celkového počtu dotázaných má povědomí o tom, že sociální sítě skýtají jistá rizika. Většina z dotázaných vnímá největší rizikovost v anonymitě uživatelů, snadné přístupnosti nezletilým osobám a v neposlední řadě také v nízké obezřetnosti jednotlivých uživatelů. Co se týká kriminality spojené se sociálními sítěmi, s touto má zkušenost asi 14% dotázaných a to především s majetkovou kriminalitou. Na závěrečnou a tedy i hlavní cílovou otázku pak 38,1% dotázaných odpovědělo, že vnímají sociální sítě jako přínos, 31,7% jako velký problém a 30% dotázaných uvedlo, že záleží na okolnostech (ve smyslu způsobu užití, ochrany a přístupu každého jednotlivce).

Závěr

Myslím, že bychom si sami měli položit otázku, jak a v čem nás sociální sítě ovlivňují a co se změnilo od doby, kdy internet poprvé spatřil světlo světa. Jsou lidé jiní? Je to opravdu internet a sociální sítě co mění lidi? Z každé strany od starších generací slyšíme nadávat na ty mladé, nezodpovědné teenagery, kteří si za každou cenu snaží prosadit svůj názor a neberou ohled na druhé. Jak to tedy opravdu je?

Aby bylo možné na tyto otázky odpovědět, je nutné se podívat nejprve do historie. Jak to bylo dříve než se internet a sociální sítě začali rozvíjet. Skupinky mladých lidí jste mohly vidět v parcích, kavárnách a v nákupních centrech. Po škole jsme hodili tašku do kouta a běželi ven, kde jsme jezdili na kole sem a tam po parku, nebo jen tak seděli celé hodiny na lavičce a nikdo vás nesháněl. Když jsem šel na první diskotéku, musel jsem být do 22. hod. doma. Vše se zdálo být bezpečnější. Dnes jako rodič vím, že se všichni moc bojíme, mnohdy však zbytečně. Ten vrcholný strach je přitom téměř bezmocný, mnohem důležitější je dle mého názoru být obezřetný, uvědomovat si rizika a být při jakémkoliv využívání sociálních sítí opatrný a vždy myslet na to, že nevíme, kdo naši aktivitu monitoruje popřípadě, kdo je na druhé či jiné straně tzv. za počítačem.

Každá nová technologie, která se dostane do povědomí široké veřejnosti, s sebou nese nové příležitosti a hrozby, má tendenci vyvolat varovná proroctví někdy až paniku. Lidé jsou k nim skeptičtí nebo je naopak vyzdvihují do nebes. Ani jedno nám však správně neodkryje všechna úskalí nové technologie. “Když byl vynalezen šicí stroj, objevily se obavy, že to, jak ženy při obsluze těchto strojů pohybují nohama nahoru a dolů, může mít neblahé následky na ženskou sexualitu. Přenosný přehrávač Walkman byl považován za zlořečený přístroj, kvůli kterému se lidé začnou uzavírat do svých soukromých světů, až nakonec nebudou schopni spolu vůbec komunikovat.” Dnes nám tato tvrzení přijdou směšná, ale v době kdy se tyto vynálezy poprvé objevily, je lidé brali velmi vážně. Tak jako je dnes aktuální myšlenka či obava, že sociální sítě poškozují mozek, způsobují poruchy soustředění nebo to, že se především mladí lidé uzavírají do sebe a přestávají komunikovat s reálným okolím. Podle mého názoru je ale daleko větší problém, který ovšem je jen velmi málo v povědomí širší veřejnosti, a to jsou veškeré druhy kyberkriminality, která je úzce spjata právě se sociálními sítěmi. Problémem je i komunikace a porozumění dospělých s dětmi, klesá hladina vzájemné důvěry, děti se

rodičům málo svěřují, jejich povědomí o jejich myšlení je zkreslené a znalost internetu a sociálního prostředí je poměrně nízká.⁶⁰

Ve své práci jsem nastínil základní informace a vlastnosti sociálních sítí. Provedl jsem výčet jejich rozmanitosti, nejznámějších druhů včetně historického úvodu do problematiky. Poukázal jsem na doprovodné jevy a vlivy sociálních sítí v obecné i konkrétní rovině a dále jsem se pokusil jednotvárně a jednoznačně zhodnotit, zda jsou sociální sítě pomocí či problémem.

V praktické části jsem pak pomocí dotazníkového šetření oslovil více než 150 respondentů, kladl jsem jim otázky týkající se využívání sociálních sítí, jakým způsobem je vnímají, kolik času denně tzv. tráví na sociálních sítích s cílem stanovit jednoznačný závěr, zda jsou sociální sítě vnímány jako něco, co každého z nás spíše ohrožuje nebo, zda je to „každodenní společník“, prostřednictvím, kterého žijeme či vnímáme okolí.

Analýzou zjištěných faktů bylo zjištěno, že 95,3% dotázaných napříč věkovým spektrem bez ohledu na pohlaví dotázaných denně využívá sociální sítě a je tzv. on-line. Téměř 60% z nich využívá sociální sítě zejména za účelem kontaktu s kamarády či blízkými, 27% využívá sociální sítě za účelem informovanosti či sledování zpravodajství, ostatní pak výhradně za účelem inzerce či nákupu. 86,7% z celkového počtu dotázaných má povědomí o tom, že sociální sítě skýtají jistá rizika. Většina z dotázaných vnímá největší rizikovost v anonymitě uživatelů, snadné přístupnosti nezletilým osobám a v neposlední řadě také v nízké obezřetnosti jednotlivých uživatelů. Co se týká kriminality spojené se sociálními sítěmi, s touto má zkušenost asi 14% dotázaných a to především s majetkovou kriminalitou. Na závěrečnou a tedy i hlavní cílovou otázku pak 38,1% dotázaných odpovědělo, že vnímají sociální sítě jako přínos, 31,7% jako velký problém a 30% dotázaných uvedlo, že záleží na okolnostech (ve smyslu způsobu užití, ochrany a přístupu každého jednotlivce).

Shrnutím lze charakterizovat přínos a výsledek tak, že seznamuje a informuje o četnosti a způsobu využívání sociálních sítí a to jak ze zcela obecného pohledu, tak z pohledu samotných uživatelů, charakterizuje přínosy a rizika. Dále informuje o tom, jak jsou sociální sítě vnímány napříč věkovým spektrem uživatelů, kdy z tohoto lze jednoznačně uvést autorem očekávaný závěr, že nelze zcela vymezeně stanovit závěr, zda jsou sociální sítě přínos či problém pro současné lidstvo. Toto záleží na každém

---

⁶⁰ BOYDOVÁ, D., *Je to složitější*, Praha 2017, s. 27-28

jednotlivém uživateli. Na tom, jak svým chováním v kyberprostoru, svou obezřetností a opatrností, co do zveřejňovaných informací, a mnohdy i naivitou, umožní někomu dalšímu prostor sociálních sítí či kyberprostor obecně zneužít.

Citace

Knihy a monografie

- 1) BLINKA, L., A KOL., *Online závislosti*, Praha : Grada, 2016, 59 s. ISBN 978-80-247-5311-9
- 2) BOYDOVÁ, D., *Je to složitější*, Praha : Kosmas, 2017., 304 s. ISBN 978-807470-146-7
- 3) ČERNÁ, A., A KOL., *Kyberšikana: Průvodce novým fenoménem*, Praha: Grada, 2013, 152 s. ISBN 978-80-247-4577-0
- 4) JIRÁSEK, P., NOVÁK, L., POŽÁR, J., *Cyber security glossary*, Praha : Policejní akademie ČR v Praze, AFCEA, 2015, 242 s. ISBN 978-80-7251-436-6
- 5) KOLOUCH, J., JUDr. Ph.D., *Cybercrime*, Praha : CZ.NIC, 2016, 528 s., ISBN 978-80-88168-18-8
- 6) KOPECKÝ, K., KREJČÍ, V., *Rizika virtuální komunikace*, Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2018, 38 s, ISBN 978-80-254-7866-0
- 7) KOŽÍŠEK, M., PÍSECKÝ, V., *Bezpečně n@ internetu*, Praha : Kosmas, 2016 176 s, ISBN 978-80-247-5598-3
- 8) SCOTT, J., *Social Network Analysis*, SAGE publications (International), 2017, 264 s, ISBN – 13: 978-1473952126
- 9) ÚZ 1342 *Trestní předpisy*, Praha, podle stavu ke dni 16.12.2019, 2020, 464 s. ISBN 978-80-7488-376-7
- 10) VYHNÁNKOVÁ, E., LOSEKOOT, M., *Jak na síť (Ovládněte čtyři principy úspěchu na sociálních sítích)*, Brno : Jan Melvil Publishing, 2019, 328 s. ISBN 978-80-7555-084-2

Legislativní dokumenty

- 11) ČESKO Zákon č. 40/2009Sb., ze dne 18. ledna 2009, trestní zákoník, In Sběrka zákonů 9.2.2009, ve znění pozdějších předpisů, částka 11, ISSN 1211-1244

Elektronické dokumenty

- 12) Anonymní autor, *Sociální sítě a jejich vývoj – pohled do historie*, [ONLINE] Praha : Objevit, 2013. [cit. 2019-10-21] Dostupné z: <https://www.objevit.cz/socialni-site-vyvoj-pohled-do-historie-t22280>
- 13) ČSFD, *V síti*, [ONLINE] Praha : ČSFD, 2020, [cit. 2020-03-15] Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/720753-v-siti/prehled/>
- 14) DOČKALOVÁ, M. *Hejtování: Trapná zábava pro ty, co sami nic nedokázali*, [ONLINE], Praha : business coffee 2017, Dostupné z: <https://www.businesscoffee.cz/2017/08/11/hejtovani-trapna-zabava-pro-ty-co-sami-nic-nedokazali/>
- 15) DVOŘÁK, J. *Jak se bezpečně chovat na internetu*, [ONLINE] Praha : iDNES, 2005 [cit. 2020-01-05] Dostupné z: https://www.idnes.cz/technet/software/jak-se-bezpecne-chovat-na-internetu.A051010_182523_bezpecnost_dvr
- 16) GRIMES, R. A *Jak si chránit on-line identitu a soukromí* [ONLINE] Praha : Computer World, 2018 [cit. 2019-09-22] Dostupné z: <https://computerworld.cz/securityworld/jak-si-chranit-on-line-identitu-a-soukromi-1-54793>
- 17) LAZÁRKOVÁ, M. *Platnost modelu hierarchie potřeb dle A.H.Maslowa u pacientů v terminálním stádiu – potřeba jeho modifikace pro výuku ošetřovatelství* [ONLINE], Olomouc : Paidagogos, 2016, [cit. 2020-02-22] Dostupné z: <http://paidagogos.net/issues/2016/2/article.php?id=12>
- 18) OLŠANSKÝ, B. *Jak sociální sítě změnilы svět*, [ONLINE] Praha : Newsfeed 2015.] [cit. 2020-01-15] Dostupné z: <https://newsfeed.cz/jak-socialni-site-zmenily-svet/>
- 19) PÁNEK, T., *Efektivní využití sociálních sítí*, [ONLINE] Praha : Markething, 2013 [cit. 2019-12-13] Dostupné z: <http://markething.cz/efektivni-vyuziti-socialnich-siti>
- 20) PIECHOWICZ, K. *7 důvodů, proč se online chováme jinak*, [ONLINE] Praha : Dobravec 2014 [cit. 2019-11-09] Dostupné z: <http://magazin.dobravec.cz/psychologie-facebooku-7-duvodu-proc-se-online-chovame-jinak>
- 21) ¹POLICIE ČR *Kyberkriminalita*, [ONLINE] Praha : Policie ČR, 2020 [cit. 2019-11-16] Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kyberkriminalita.aspx>

- 22) POLICIE ČR *Nejčastější projevy kybernetické kriminality s odkazem na trestní zákoník*[ONLINE]. Praha : Policie ČR, 2020 [cit. 2019-11-16] Dostupné z:
<https://www.policie.cz/clanek/nejcastejsi-projevy-kyberneticke-kriminality-s-odkazem-na-trestni-zakonik.aspx>
- 23) PRINCLÍK, J. Mgr., *Facebook a jeho stručná historie*, [ONLINE]Praha : proExperty 2014 [cit. 2019-10-12] Dostupné z:
<http://www.proexperty.cz/web-2-0/socialni-site/105-5-1-facebook-a-jeho-strucna-historie>
- 24) ŠOVČÍKOVÁ, I., *Jak pomáhají sociální média při přírodních katastrofách* [ONLINE] Praha : FOCUS 2014 [cit. 2019-11-05] Dostupné z:
https://www.focus-age.cz/m-journal/aktuality/infografika--jak-pomahaji-socialni-media-pri-prirodnich-katastrofach_s288x10511.html
- 25) ŠPAČEK, J., *Jak sociální sítě ovlivňují veřejné mínění*, [ONLINE] Praha : ProComputing, 2018 [cit. 2019-11-13] Dostupné z:
<https://www.procomputing.cz/2018/03/socialni-site-ovlivnuji-verejne-mineni/>

Seznam příloh

Příloha č. 1 – dotazník z dotazníkového šetření

Příloha č. 1

Jsou sociální sítě přínos nebo problém?

Jsou sociální sítě přínos nebo problém?

Dobrý den,

věřujiže prosím několik minut svého času vyplnění následujícího dotazníku.

1. Do jaké věkové kategorie patříte?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- 12-20
 20-35
 35-65

2. Jaké je vaše pohlaví?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Žena
 Muž

3. Využíváte sociální sítě?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
 Ne

4. K čemu využíváte sociální sítě nejčastěji?

Nápověča k otázce: *Změňte pořadí položek dle svých preferencí (tj. - nejčastěji, prostřední - nejméně často)*

Zpravodajství	☒
Kontakt s přáteli	☒
Navazování nových kontaktů	☐
Inzerce	☐
Plnění specifických služebních úkolů	☐

5. Kolik času průměrně strávíte na sociálních sítích?

Nápověča k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- 0-1 hod.
 1-3 hod.
 3 a více hod.

6. Jste si vědom problematiky spojené se sociální sítí?

Nápověča k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
 Ne

7. Co je podle vás největším problémem sociálních sítí?

Nápověda k otázce: Značíte pořadí položek dle svých preferencí (1. - největší problém, poslední - méně problematická)

Přístupnost (uživatelů nějaké věci)	☒
Přílišné zveřejňování informací o své osobě	☐
Nízká obezřetnost	☐
Možnost anonymity	☐
Neinformovanost veřejnosti o kyberkriminalitě	☐

8. Co je podle vás největším přínosem sociální sítě pro společnost?

Nápověda k otázce: Značíte pořadí položek dle svých preferencí (1. - největší přínos, poslední - nejmenší přínos)

Snadný kontakt s přáteli	☒
Dostupnost informací	☒
Organizace v krizových situacích	☐
Možnost vytvoření si svého virtuálního já, které může být odlišné od reality	☐
Dostupnost zboží	☐
Snadná realizace nákupu a prodeje	☐

9. Dokážete si představit život bez sociálních sítí?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

- Ano
 Ne

10. Máte doma PC nebo notebook?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
 Ne

11. Přišli jste někdy do kontaktu s kyberkriminalitou?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano
 Ne

12. S jakým druhem kyberkriminality jste přišli do styku?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

- Cyberšikana
 Podvodné jednání nebo jiná majetková trestná činnost
 Krádež identity
 Krádež dat (prolomení hesla)
 Vydírání

13. Jsou podle vás sociální sítě přínos nebo problém?

Nápověda k otázce: *Odpověď stačí ANO/NE pokud máte zájem, můžete nám sdělit váš podrobnější názor*

ANO

Děkujeme vám za vyplnění dotazníku. Váš názor a zkušenosti nám budou nápomocí při vypracování bakalářské práce na téma :

Jsou sociální sítě pomoc nebo problém?